27րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7518   13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1911   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   20 Janvier 1911   27me année   N. 7518

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرهولك
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

«Գնա՛ մեռի՛ր՝ եկուր սիրեմ» հայկական ծանօթ առածը հիանալի կերպով կը պատշաճի այս միջոցիս կովկասահայ մամուլին մէջ բացուած բուռն վիճաբանութեան։

Իզմիրլեան կաթողիկոսի կենդանութեան միջոցին այդ մամուլը առիթ չէր փախցներ քննադատելու եւ նոյն իսկ երբեմն դատապարտելու այդ հոյակապ անձնաւորութեան արարքներն ու գործունէութիւնը, այնպէս անոր առաջին քայլերուն դէմ իսկ խոչընդոտներ յարուցանելով։

Պոլսոյ մէջ ընդհանուր տպաւորութիւնը այն էր որ Իզմիրլեան չէր սիրուած կովկասի հայութենէն, թէ անիկա չէր համապատասխանած իր վրայ դրուած ակնկալութեանց եւ թէ, վերջապէս, մեր Երկաթէ Պատրիարքը Էջմիածնի մէջ, իբրեւ կաթողիկոս, կորսնցուցած էր իր յարգն ու արժէքը։

Եւ ահա՛ մահը եկաւ յանկարծ յափշտակելու մեր սիրելի Հայրապետը ու կովկասահայ մամուլը որ մինչեւ այդ ժամուն պաղ, գրեթէ թշնամական վերաբերմունք մը ունեցած էր իր մասին, մէկէն ի մէկ ջերմ հիացող ու պաշտող մը դարձաւ Իզմիրլեանի եւ թերթերուն մէջ մրցում մը սկսաւ ապացուցանելու համար թէ իրենցմէ ո՛ր աւելի շատ սիրած էր հանգուցեալ կաթողիկոսը։

Գնա՛ մեռի՛ր՝ եկուր սիրեմ։

Մինչ տակաւին, մօտաւոր անցեալի մը մէջ, Իզմիրլեանի դէմ յարուցուած թշնամութիւնը չափ ու սահման չունէր։ Նոյնիսկ բաւական չհամարուելով հայերէն թերթերու էջերը, անձնական հաշիւներով կուրցած անձեր, իրենց քննադատութիւնները կը տանէին ռուս թերթերու սիւնակներուն մէջ։ Հօրիզոն կը յիշէ Էջմիածնի տեսուչ Մ. Պերպերեանը որ իր անձնական անզուսպ կիրքերու ասպարէզ դարձուցած է Պաքու թերթը եւ անոր մէջ յարձակած է հանգուցեալ կաթողիկոսին դէմ։ «Այնպիսի բաներ գրեց այդ թերթում, որոնք միայն զզուանք կարող էին պատճառել ամէն մի օրինաւոր մարդու», կը հաւաստէ Հօրիզոն։

Հիմա, ինչպէս ըսինք, բացուած վիճաբանութեան նպատակն է երեւան հանել թէ ո՛րոնք եղած են Իզմիրլեանի իսկական բարեկամներն ու թշնամիները եւ թէ այս վերջինները ի՛նչ թաքուն նպատակներով հալածած են հանգուցեալը։

Արդարեւ այսպիսի հաշուեյարդարութիւն մը անհրաժեշտ է եւ մենք մեծ հետաքրքրութեամբ պիտի հետեւինք հրապարակուելիք իրողութիւններուն։

Արդէն իսկ հանգուցեալ կաթողիկոսի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու համար Էջմիածին գացող պատգամաւորները այս մասին քննութիւն մը ձեռնարկած են որուն արդիւնքը շատ նպաստաւոր չերեւար խումբ Իզմիրլեանը շրջապատող վարդապետներուն եւ եպիսկոպոսներուն համար։ Այդ մարդիկը ամէն բան ըրած են կաթողիկոսին կեանքը դառնացնելու եւ զայն յուսահատութեան մատնելու համար։

Այդ պատգամաւորներու քննութեան ակնարկելով՝ կովկասահայ թերթ մը կը գրէ. «Մենք դեռ վստահ ենք որ Էջմիածնում եղած բազմաթիւ պատգամաւորները, նրանք որոնք այսօր խորին վրդովմունքով են պատմում իրանց իմացածի մասին, ձայն կը բարձրացնեն ճշմարտութիւնը պաշտպանելու համար։ Մենք դեռ սպասում ենք դրանց, այդ գիտողներին։ Մեզ համար ճշմարտութիւնն է առաջին պահանջը։ Այդ ճշմարտութիւնը հարկաւոր է ո՛չ միայն Իզմիրլեանի պէս մի հազուագիւտ առաքինի մարդու յիշատակը յարգելու համար, այլ եւ հասարակութեան օգտի համար։ Ահա՛ այսօր, երբ եօթ օր էլ չէ անցել Իզմիրլեանի թարմ շիրմի վրայով, դաւադիրների քէֆը շտապում է հրապարակի վրայ դնել կաթողիկոսական թեկնածուների անունները։ Մենք այդ չենք անի։ Ներկայիս հայ հասարակութիւնը դեռ չէ հրաւիրուած ընտրութիւններ կատարելու։ Ներկայիս հասարակութեան դեռ շատ կարեւոր է իմանալ ճշմարտութիւնը։ Դա հարկաւոր է գիտակցական վերաբերմունք մշակելու համար։»

Ըստ իս, շատ արդարացի է կովկասահայ թերթին դրածները. պէտք է ամէն միջոցներով երեւան հանել ճշմարտութիւնը եւ զայն մերկապարանոց ներկայացնել հասարակութեան եւ եթէ, իրաւցնէ, գտնուած են անարժան եկեղեցականներ կամ աշխարհականներ որոնք իրենց վարմունքով ու մութ գործունէութեամբը թունաւորած են Իզմիրլեանի կեանքը եւ անոր մահը փութացուցած, այդպիսիները պէտք է անխնայ մատնուին հանրութեան գոնէ բարոյական դատապարտութեան եւ այլեւս հեռացուին ազգային գործունէութեան ասպարէզէն։

Այդ մաքրագործումը անհրաժեշտ է նոր կաթողիկոսի ընտրութեան ձեռնարկելէ առաջ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԱԶԳԱՒ ՀԱՅ՝ ԿՐՕՆՔՈՎ ԿԱԹՈԼԻԿ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԻՆ

Անցեալ շաբաթ օրուան Մէնմուայի Ախպար 4841 թիւին մէջ Ձեր «Ազգաւ հայ» [illegible] պատասխանի նմանցնելու ջլատուած մէկ յայտարարութիւնդ կարդացի.— Ես կրկին անգամ Ձեզմէ որոշ եւ պատճառաբանեալ պատասխաններ ուզած էի—Դուք գրածներէս զատ ուրիշ պատասխան չունիմ ըսելու տեղ, պատասխանելու կարող չեմ ըսէք եւ պարտութիւն խոստովանեցէք. շատ աւելի հաւանելի կ'ըլլայ. խօսիլ եւ գրել չգիտցողին համար լռութիւնը առաքինութիւն մըն է. հասկցայ կարծեմ։

Պէտք է գիտնաք որ Ձեր այդ ծանօթ նիւթ անուանածին վրայ առաջին անգամ պաշտպանողական յարձակում մը գրողը դուք էիք եւ ոչ ես։ Կը փափաքէիք անշուշտ թէ Ձեր այդ անդրոյն պաշտպանողականը անպատասխանի մնար, որպէս զի զայն իբր համայն հայ-կաթոլիկ հասարակութեան կողմէ միաձայնութեամբ ընդունուած փաստ մը ներկայացնէիք։ Ցաւալի է սակայն որ գտնուեցաւ մի ոմն Ալթունեան՝ որ յանդգնեցաւ առանց Ձեզ պէս դիմակաւորուելու, դատապարտել Ձեր գրածները պատճառաբանեալ ապացոյցներով, մինչեւ որ հայ-կաթոլիկ եւ լատին բարձրաստիճան կրօնաւորներ անգամ՝ Ձեր պաշտպանել ուզած թէզը ջրեցին, եւ այսպէս փառաւոր եւ շառաչուն ապտակ մը փակցուցին ձեր եւ ոմանց երեսներուն, այդ է Իզմիրի եւ Սամսոնի մէջ լուսաւորչական եկեղեցւոյ մէջ արարողութեանց ներկայ գտնուող՝ մեր հաւատակցութեան եւ լատին առաջնորդներու պարագան։

Դուք իմ երեւակայութեանս մէջ խորհրդաւորի մը երեւոյթով կը ներկայանաք միշտ. վասնզի եթէ այդպէս չըլլայիք՝ գոնէ յանուն հասարակութեան հրապարակաւ գրած ատենիդ, ձեր ո՛վ ըլլալը որոշակի պէտք էր յայտնել, որպէս զի մենք ալ կարող ըլլանք հասկնալ թէ իրաւ մեր հասարակութեան պատկանող անձնաւորութիւն մըն էք թէ ոչ օտար մը.— Այս վերջաւորութիւնը յաւիտեանս ձեր վրայ պիտի մնայ՝ եթէ քաջութիւնը չունենաք ձեր անունը հասարակութեան յայտնելու։

Զգուշանք դարձեալ որ, եթէ ես ձեզի չպատասխանէի, ուրիշ ինձմէ շատ աւելի կարող եւ շատ աւելի կատաղի պատասխանողներու դէմ չպիտի գտնուէիք։ Այս անգամ վիճակը ինձ պատահեցաւ, ուրիշ անգամ ուրիշի հետ գործ կ'ունենաք, մինչեւ որ կա՛մ ձեր գլուխները կը ջախջախէք ու մեզ կը լռեցնէք եւ կամ խելքերնիդ գլուխնիդ կը ժողվէք եւ ո՛ւր երթալնիդ տեսնել կը սկսիք։ Այլեւս ձանձրացած ենք ձեզնմաններու գործելակերպէն պայքարը բացուած է. յիշեցէք միշտ թէ վարագոյրը պատռողը դուք եղաք։ Իմ նպատակս ձեր անձնականին դպչիլ չէ (գիտենք թէ չարժեր), այլ ձեր պաշտօնական ձեւերով՝ յանուն ամբողջ հասարակութեան՝ մէջտեղ նետած անտեղի եւ թերեւս գիտակցաբար [illegible] դատապարտելու համար երկուքուկէս սիւնակներ գրեցի, որպէսզի ազգը եւ հասարակութիւնս իմանան թէ մենք այլեւս ձեզպէսներուն խաղալիքները չենք, եւ ոչ ալ ձեր սիրելի եւ երջանկայիշատակ ժամանակներուն կամաւոր եւ հլու ապուշները։

Գացէք ուրեմն իմացուցէք Թէրզեան Կ. Պատրիարքին խրատատուներուն (որոնց մէջ դուք ալ էք թերեւս) թէ ժողովուրդին կամքին հետ խաղալը վտանգաւոր խաղ է։ Նուաճեալ, խեղճ եւ անգիտացուած մեծ ժողովուրդի մը փոքր բայց մտաւորական մասն էր որ Համիտը տապալեց, է՛ն, ո՛րչափ շուտ կը մոռնաք պատմութիւնը։ Կարելի չէ՛ արդեօք երեւակայել թէ մեր փոքր հասարակութեան շատ փոքր մտաւորական մասն ալ կրնայ օր մը ձեզպէս խրատատուներուն այնպիսի դաս մը տալ, որ ձեր հասնիլ ջանացած ճամբուն վարի ծայրը գտնէք վայրկենաբար ինքզինքնիդ եւ այն ատեն ըսէին ձեր ի գլուխ ձեռ։ [illegible] խրատատուներ, թողէ՛ք, հանգիստ թողէք մեր Թէրզեան Կ. Պատրիարքը, տեսնենք թէ ի՛նչպէս կը գործէ։ Մէկ հատ երեւելի Կ. Պատրիարք ունինք, այո՛, Սուքիաս-Աղասի Պատրիարքարանը. բայց թէ՛ հոն եւ թէ անկէց դուրս ուրիշ քանի՛ Կ. պատրիարքացուներու թելադրութեանց հետ պիտի կռուինք։

Ի վերջոյ, ի՞նչ կը նշանակէ Թէրզեան Կ. Պատրիարքին ինքնակամ արգելքները ժողովը անարգելու եւ անդամալուծելու առթիւ։ Ես գո՛ւք, երեսփոխանք, ինչ է Ազգային Ժողովոյ մէջ ձեր գոյութեան պատճառը, դուք մինչ այն ատեն աթոռները թատրոնի թիկնաթոռնե՞ր կը կարծէք՝ ժողովրդեան կողմէ ձեզ նուիրուած, որպէս զի երբ, ուր ատեն կամ ո՛ր ժամուն ու՛ր հաճիք այն ատեն միայն երթաք անոնց վրայ բազմիք, մէկ քանի հաճելի ու ծիծաղաշարժ ժամեր անցնելու համար։ Ինչո՞ւ միաձայնութեամբ չբողոքեցիք Թէրզեան Կաթողիկոսին անտեղի վէթօյին դէմ։ Առջի գրութիւններովս բացատրեցի թէ ինչպէս Թէրզեան Կաթողիկոսը ձեզ շարաշար կերպով խաբած է, եւ տեսէք ապացոյց, Իզմիրէն եւ Սամսոնէն ալ հասած են ճիշդ ժամանակին։ Կամ այն է որ Թէրզեան Կաթողիկոս պատճառաբանեալ բացատրութիւն մը կու տայ՝ իր գործած օխային վրայ, եւ կամ եթէ ինքը օխալ չէ գործած կամ ձեզի չէ խաբած, պէտք է անմիջապէս կարգադրէ Իզմիրի եւ Սամսոնի Հայ-կաթոլիկ առաջնորդները, վասն զի կարելի չէ ենթադրել թէ Պոլսոյ մէջ մահացու մեղք մը Իզմիրի ու Սամսոնի մէջ առաքինութիւն մը ըլլայ։ Պահանջեցէք այսպիսի բացատրութիւն մը, եթէ կուզէք յարգել տալ Ժողովին մէջ ձեր արժանապատուութիւնը, կամ դուք ալ խոստովանեցէք թէ ազգին շահերը եւ իրաւունքները պաշտպանելու պէտք եղած ոյժ եւ կորով կը պակսի ձեր քով։

Մէնմուայի-Ախպարի մէջ ձեր գրութիւնները կարդալու համար շատեր առիթ չեն ունենար։— Ուստի ի գիտութիւն ընթերցողներուս՝ գոնէ ձեր վերջին կարճ բայց նշանաւոր պատասխանը հոս նոյնութեամբ կ'արտատպեմ, որպէս զի ձեր պատասխանն ալ գիտցուի, իմ հարցումներուս հետ բաղդատելու համար։

ՍՕՆ ՃԷՒԱՊ

«Անտրէկ էֆ. Ալթունեան, Արեւելք գազէթասընըն կէչէն չարշէնպէհ «կիւնքի նիւսխասընտա, մասուսա մէ«սէլէ իւզէրինէ պիր թագըմ շէյլէր «եազմըշ տըր։ Իլք վէ սօն «մուդաֆաա մէքթուպլարտա պու մէ«սէլէյէ տայիր լազըմ օլանը սէօյլէ«տիմ։ Օ մէքթուպլարտա եազտըգլա«րըմ, անլայանլար իչին քիֆայէթ պիլէ «օլատուղունտան, պաշգա ճէվապըմ «եօգ տըր։»

Միլլէթի Էրմէնի
Մէզհէպի Քաթոլիք
Պիր Աբօնէմիզ։

Եւ այժմ իբր վերջին պատասխան «Զքոյդ ի քոյոց քեզ մատուցանեմ»։ Որովհետեւ կ'երեւի թէ դուք միայն ձեր գրածը եւ խօսածը կարող էք հասկնալ։

ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

«Ազգաւ հայ՝ կրօնքով կաթոլիկ «բաժանորդին. Մէնմուաի-Ախպարի «անցեալ շաբաթ օրուան թիւին մէջ «ծանօթ նիւթին վրայ խել մը բա«ներ են գրած է։ Առաջին եւ վերջին «գրած նամակներուս մէջ այդ նիւթին «վրայ պէտք եղածը գրած եմ։ Այդ «նամակներուս մէջ գրածներս, հաս«կցողներուն համար պէտք եղածէն «շատ աւելի ըլլալով, ուրիշ պատաս«խան չունիմ։

ԱՆՏՐԷԱՍ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
ՆԱԽՈՐԴ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՕՐՄԱՆԵԱՆ Ս.Ի ԴԷՄ ԵՂԱԾ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԵԱՆՑ
ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

Եւ եթէ սաստել ինչ քան զայդ հարկ իցէ որոնել, ահա՛ կայ ի միջի հաստատեալ եւ վկայեալ եւ յամենեցունց ծանուցեալ խառնակեաց կեանք Կարապետի Տէրունեան ի Մայրաքաղաքիս, թէ՛ յառաջին անդ զկնի բաժանման, եւ թէ՛ ի վերջին ժամանակս աստ, զի յեօթն ամաց հետէ հեռացեալ յ'Եւրոպա, անցուցանէ զկեանս ի յայտնի ցոփութեան եւ շնութեան, վարելով ընդ պոռնիկս եւ ընդ խառնակեաց կանայս, եւ զայս վկայեն մեզ, որք միանգամ տեսեալ զնա եւ զգործս նորա, պատմեն զամենայն ի դառնալն անդրէն աստ մեզ։

Զգայր ուրեմն եւ ոչ մի կասկած երկուանաց, թէ զարդ էր իբր օրինաւորս լուծեալ համարել զպսակն Աղաւնեայ Գազազեան ընդ Կարապետի Տէրունեան, թէ Աղաւնի չէր այլեւս տիկին Տէրունեան, թէ իրաւամբ կոչիւր նա տիկին Գազազեան, թէ չկայր ինչ ընդդէմ նորա արժանի մեղադրանաց, [illegible] եւ օրինաւորութեամբ լուծեալ եւ թէ էր նա արդեամբ կին իմաստուն ընդ Աստուծոյ եւ ըստ աշխարհի եւս, ի բաց առեալ թերեւս զպարտանսն երկուցեալ առաջի բանսարկու աղանդաւորաց Կարապետի, եւ մանաւանդ եղեալ էր նա կին բարեպաշտօն ըստ ամենայն առմանց անարատ վարուց եւ բարուց եւ արդեամբք։ Այսու համոզմամբ վարեցայ ես ի գործն եւ ի պաշտօն յուղարկաւորութեան, եւ մինչդեռ զկնի մահուան Աղաւնեայ Կարապետ Տէրունեան ցուցանէր զինքն իբր օրինաւոր ամուսին նորին եւ խնդրէր բաժին ի ժառանգութենէն, նովին համոզմամբ եւս յայտարարեցի եթէ չէր Աղաւնեայ այլ ժառանգ, բայց յեղբօրէն Նշանայ, մանաւանդ զի Պատկառելի Կրօնական Ժողովն իսկ Կեդրոնական Վարչութեան Պատրիարքարանիս ի նմանօրինակ դիպուածի առն մեղանչողի ընդդէմ կնոջն եւ տարադէպ հեռացելոյ եւ ի պոռնկան ծախելոյ զինչս, չգտանէր եւ չճանաչէր յայն անդ իրաւունս ի ժառանգութեան լքելոյ եւ բաժանելոյ եւ լուծելոյ կնոջն, եւ զայլ մերձաւորսն կոչէր ի ժառանգութիւն կենօջն այնպիսւոյ։

Մեկին կամեցայ պարզաբանել զամենայն պարագայս խնդրոյս, որպէսզի գիտութիւն լիցի ըստ այնմ Վեհ. Ս. Օծութեանդ եւ մի՛ տարապարտ զրոյցք ինչ ի հակառակաց կողմանէ կարասցեն լինել պատճառ տարբեր իմացողութեան եւ զի ամենայն գործք մեր եւ ընթացք ցուցցեն լինել ըստ ամենայնի համաձայն օրինաց եւ կանոնաց եւ համաձայն սկզբանց մաքուր եւ զգացմանց արդար եւ թելադրութեանց խղճի, ըստ որոց գիտէ զատել եւ վճռել Վեհ. Տէրդ եւ Հայրապետդ մեր եւ Գերագահ Կաթողիկոսդ, զամենայն խնդիրս եւ կնճիռս եւ մանաւանդ զժուարին դարձուածս ամուսնական խնդրոց եւ ամուսնական լուծմանց։

Այսպէս առաջի արկեալ զամենայն, Յամ մինչ յարգանաց եւ սիրոյ համբոյրս եւ Ս. Աջոյդ համբուրիւ Սրբափայլ Վեհութեանդ

Խ. Որդի
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ Պ, Կ. Պ.
1/14 Յունուար 1903

* * *

Գ.— Խրիմեան Հայրիկի թիւ 631 եւ 1903 Մայիս 17 թուակիր հեռաւոր կոնդակը, ուղղուած Պատրիարք Օրմանեան Ս.ին՝ ի պատասխան վերոյիշեալ գրութեան՝

«Ի թղթոյ Սիրելութեան Ձերոյ՝ ուղղելոյ յառաջնում աւուր ամսեանն Յունուարի ամի ըստ համարեաս 1558, հասեալ եղաք զարմամբ վախճանէ բարեպաշտուհի տիկին Աղաւնեայ Գազազեան՝ քեռ հանգուցեալ Յակոբ փաշայի Գազազեան եւ Վսեմ. Նշան էֆէնտիի, որ ծանօթ մեզ էր անդստին ի կատարելութենէ հաստին իւրոյ առաքինի գործովք եւ համեստ կենցաղավարութեամբ, որ սակայն դժբաղդ յամուսնական կեանս իւր եղեւ, իբրեւ կամաւոր նահատակ հանդէպ անուղղայ վարուց եւ ցոփագնաց ընթացից եղեալ առն իւրոյ Կարապետի Տէրունեան։ Հաւատի եղաք նոյնպէս եթէ ի յուշ ածեալ՝ զվճիռ մեր վաղեմի, ի դամբանականի Ձերում ի պահ թաղման հանգուցելոյն՝ տիկին Աղաւնի Գազազեան անուանեալ էք զհանգուցեալն, բայց ոչ անուանեալ եղեալ առն Տէրունեան, եւ կարի յիրաւունս. քանզի ի նկատ առեալ մեր ի ժամանակին զանշատ վիճակ երկուցունց ամուսնաց՝ յառաջացեալ ի բիրտ վարմանց Կարապետի Տէրունեան, յանուղղայ ընթացից նորին մեղանչելոյն ընդդէմ ընտանեկան կեցութեան եւ ուխտի [illegible] աղապատաք, նկատեցաք զարժանս եւ եթ շահս զկնոջ առաքինի, մեք լուծեալ համարեալ էաք վաղ ուրեմն զպսակն Կարապետի Տէրունեան ընդ կնոջն իւրոյ Աղաւնեայ Գազազեան, զարդն, ի Տէր հանգուցելոյ, տալով իրաւունս երկուց կողմանցն եւս առանց խղճահարութեան մերձենալ ի խորհուրդ Ս. Հաղորդութեան եւ այնու փակեալ էաք խնդիր նոցա։

Ուստի եւ կոնդակաւս այսու Հայրապետականաւ յայտնելով եւ հաստատելով զնախկին վճիռն մեր՝ վերստին յուշ ածեմք, եթէ Կարապետ Տէրունեան ի ժամ մահուան հանգուցելոյ տիկին Աղաւնեայ Գազազեան եւ այժմ իսկ ոչ կարէր համարիւր եւ համարի յիրաւանց անուանելոյ զինքն այր եւ ամուսին հանգուցելոյն եւ ի տիրապետութենէ յ'ինչս գոյից եւ ժառանգութեան նախկին կնոջ իւրոյ՝ ի բազում ամաց հետէ լուծելոյ Հայրապետական վճռով եւ հրամանաւ, զորմէ եւ հարկ համարեցաք յայտնել Ձեզ ի գիտութիւն եւ ի [illegible]»։

* * *

Այս բոլորն աչքի առաջ ունենալով եւ նկատելով՝

Որ ամուսնալուծման վճիռը արդէն կանխաւ տրուած է եղեր հոգելոյս Խրիմեան Կաթողիկոսին կողմէն,

Որ նոյնը կրկնապէս հաստատուած է թիւ 631 կոնդակով,

Որ Օրմանեան Ս.ի իրաւասութենէն վեր էր ամուսնալուծման խնդրին մէջ Կաթողիկոսական վճիռը չ'գործադրելը,—

Յանձնաժողովս ամուսնալուծման խնդրին մէջ անպարտ կը նկատէ ամբաստանեալը։

Եւ սակայն միւս կողմէն նկատելով՝

Որ Օրմանեան Ս.ի թագրիրին՝ «Ճէնէվրա շէհրինէ սավուշուպ՝ կիան օրատա իգամէթ իթմէքտէ պուլունմուշ» բառերով Կ. Տէրունեանը յուսի կառավարութեան կասկածելի կը ներկայացնէ, քանի որ Ժընեւը ճանչցուած էր իբր բոյն յեղափոխականներու, որով Կ. Տէրունեան Կ. Պոլիս վերադառնալու եւ իւր դատն անձամբ վարելու հնարաւորութենէն կը զրկուէր։

Նկատելով որ նոյն թագրիրին մէջ՝ «Էճնէպի մէմալիքինտէ պուլունուպ քի՛մ պիլիր նէ իշլէր իշլէյէն պիր իթմէքտէ պուլունան պիր ատամը Ֆիզիլի օլարագ ազչէ գազանտըրմագ» բառերը Կարապետ Տէրունեանն բացայայտօրէն կասկածելի տակ կը ձգեն,

Նկատելով որ նոյն իմաստն ունի նոյնպէս Կ. Տէրունեանը բաղդատութեան դնելը՝ «Զաթը շէվքէթմաապը հազրէթը պատրիկհանէյէ վէ միւլք ու տէօվլէթէ իֆֆաթ հիւսնի խըտմէթ իպրազ վէ մէտէնիյէ անտագաթ իթմիշ օլան միւթէվէֆֆա Յակոբ փաշայի՛ն հէմ»,

Նկատելով որ ազգի մը Պատրիարքին կողմէ՝ ազգայինի մը վերաբերմամբ, պաշտօնագիրերու մէջ, այսօրինակ բառերու գործածութիւնը բնաւ չի կրնար ներելի ըլլալ, քանի որ նոյն թագրիրի խնդրին մէջ ո՛չ Համիտեան բռնակալութեան եւ ո՛չ ալ պետական ոեւէ պաշտօնէութեան կողմանէ բռնադատութիւն մը գոյութիւն չունէր եւ չէր կրնար ունենալ։

Ահա այս բոլոր նկատումներուն հիման վրայ Յանձնաժողովս յիշեալ թագրիրին այն ժամանակուայ հասկացողութեամբ քաղաքականապէս անուանարկիչ հանգամանք ունեցող վերոյիշեալ [illegible] դատապարտելի կը գտնէ։

ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
Նախագահ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԵՊԻՍԿ. ՏԷՐՈՒՆԵԱՆ
Ատենադպիր   Անդամներ
ՀՄԱՅԵԱԿ ԱՐԱՄԵԱՆՑ   ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Ս. ԷՍՄԷՐԵԱՆ   ԳՆԷԼ Ծ. ՎՐԴ. ԳԱԼԷՄՔԵԱՐԵԱՆ
ՎԱՀԱՆ ՔԱՀ. ԽՈՅԵԱՆ

Օրմանեան Սրբազանը՝ թէեւ ինչ ինչ տեսակէտներով մեղադրելի, սակայն իր ժամանակի քաղաքական հանգամանքները նկատողութեան առնելով՝ ոչ—դատապարտելի կը գտնեմ։

ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ՔԱՀ. ԶԻՍԱՐԼԵԱՆ

1.— Յանձնաժողովին համակարծիք եմ Լանէյի հեռագրի խնդրոյն մէջ դիտուած յանցանքի մասին, իսկ ներելու կամ չներելու պարագան Ազգ. Ժողովոյ գնահատման թողլու կարծիքէն եմ։

2.— Դարակէօզեանի խնդրոյն մէջ համոզուած չեմ թէ Զալյազեանի եւ պաշտօն կեցաւ նոյն գործը հետապնդելէ։ [illegible] պատասխանատուութեան կը վերաբերին բոլոր՝ Յանձնաժողովը իր վրայէն նետած է, կրնային քննուիլ եւ նոյն խնդիրները առկախ ձգել, որով Օրմանեան Սրբազանը երկար ատեն խնդրոյ ներքեւ կը մնայ դարձեալ, մինչ արդէն շատ երկարեցաւ իր առկախ վիճակը։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

Քննիչ Յանձնախումբին կողմանէ պատրաստուած տեղեկագրին մէջ քննուած ամբաստանութեանց ամէն խնդրոց մէջ համամիտ եմ, նմանապէս Լանէյի Դեսպանախորհրդոյ քաշուած հեռագրի մասին տրուած որոշումը՝ յանցանքի սկզբունքը ընդունած եմ, սակայն երբե՛ք համամիտ չեմ որոշել յանցանքի ներելի կամ դատապարտելի ըլլալու հանգամանքը, այլ կը թողում այդ վճիռը արձակել Ազգ. Պատկ. Երեսփ. Ժողովոյ։

ՏԱՃԱՏ ՔՀՆ. ՓԱՇԱԵԱՆ

Հիմնուելով այն պատճառաբանութեանց վրայ զոր բոլորը գրաւորապէս ներկայացուցած եմ Յանձնաժողովին եւ զոր կուզէի նաեւ Ազգ. Ժողովոյ ալ ներկայացուած տեսնել, ես Լանէյի հեռագիրը ամենեւին յանցանք չեմ համարեր Օրմանեան Սրբազանի, ըլլայ դատապարտելի, ըլլայ ոչ դատապարտելի։ Միւս խնդրոց մէջ համամիտ եմ Յանձնաժողովոյ մեծամասնութեան։

ՆՇԱՆ ՃԻՎԱՆԵԱՆ

ՎԵՐՋ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ
ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Թէհրանէն 11 յունուար թուականով կը հեռագրեն. «Պարսիկ կառավարութեան ղրկած վերջին ծանուցագրին պատասխանը այսօր Անգլիոյ կողմէ յանձնուեցաւ։ Պատասխանը կ'ըսէ թէ Անգլիա գոհ է որ պարսիկ կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առեր է Պարսկաստանի հարաւային մասերուն մէջ խաղաղութիւնը ու կարգապահութիւնը վերահաստատելու համար։ Բայց, կ'աւելցնէ, նկատելով որ Ապուշէհր-Շիրազ առեւտրական ճամբուն վրայ տիրող ապահովութիւնը ձմրան սաստկութեան հետեւանքն է լոկ, անգլ. կառավարութիւնը իրեն կը վերապահէ պնդել որ հնդկական բանակէն սպաներ ընդունուին բանակին մէջ, ճամբաներու ոստիկանութիւնը կազմակերպելու համար, երբոր պարսիկ կառավարութեան ձեռք առած միջոցները որ և է արդիւնք առաջ չբերին։ Մանուցագիրը, ատկէ զատ, կը յայտարարէ թէ Անգլիա Պարսկային Ծոցին մէջ մաքսի 10 % յաւելումը չի կրնար ընդունիլ, մինչեւ որ Պարսկաստանի ոստիկանութեան վերակազմութեան մէջ անգլ. սպաներ չմտցուին։

ՍՕՖԹԱՆԵՐՈՒ ՑՈՅՑ ՍԷՐԱՅԷՎՕՅԻ ՄԷՋ

Սէրայէվօյէն 11 յունուար թուականով կը հեռագրեն. «Քաղաքիս Միւսավաթ թերթը սօֆթաներուն դէմ գրուած յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար, 300 սօֆթաներ ցերեկէն ետքը Ֆիլիփովիչ անուն պարտէզը գացին, ուր իբրեւ ցոյց այդ թերթէն բազմաթիւ օրինակներ այրեցին. յետոյ Վագֆի վարչութեան շէնքին, ինչպէս նաեւ Միւսավաթի խմբագրատան առջեւ գացին և թերթին խմբագիրներուն երեսը թքին։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

ԻԶԶԷԹԻՆ ՄԱՍԸ ԿԱՅ

Եէմէնէն ներքին գործոց նախարարութեան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պէնի-Էօմէրի մօտ կռիւ մը տեղի ունեցած է Իմամ Եահեայի մարդոց և կառավարութեան հաւատարիմ մնացած ցեղի մը միջեւ։ Իմամ Եահեայի մարդոցմէն չորս հոգի և թշնամիներէն ալ երկու հոգի սպաննուած են։

*** Զօրս հոգինոց խումբ մը Սէվք-էլ-Հասիպի մէջ ամրացած ու օսմ. զինուորներուն ծուղակ լարած էին։ Զինուորները ռմբակոծած են ապստամբներուն դիրքերը։ Ըմբոստները խոյս տուած են, 16 հոգի ձգելով կռուի դաշտին վրայ։ Զինուորներէն մէկ հոգի մեռած և մէկ հոգի վիրաւորուած են։

*** Զիպէֆալի չէյխերէն և Զու Մէհմէտ ցեղէն Հասան Պասար Էպալլէս, հակառակ իրեն եղած յորդորներուն, ըմբոստացած էր։ Զինուորներուն հետ ընդհարում ունենալով, իր մարդոցմէն ութը հոգի սպաննուած և եօթը հոգի վիրաւորուած են։ Միւսները ցրուած են։

*** Նախարարաց Խորհուրդը իր առջի օրուան նիստին մէջ Եէմէնի արշաւախումբին հրամանատար կարգեց Հիճազի զինուորական հրամանատար Ճէվատ փաշան։ Ասիրի սպայակոյտին նախագահ կարգուեցաւ հազարապետ Ալի Ֆուատ պէյ։

*** Եէմէնի չուրջը գտնուող զինուորները Սանաայի մէջ կը համախմբուին մինչեւ որ արշաւախումբը հասնի։ Սանաա հիմա կրնայ ինքզինքը պաշտպանել ըմբոստներու յարձակումներուն դէմ։ Ասիրի կողմը գտնուող ռազմագիտական ճամբաները գրաւուած են Սէիտ-Իտրիսի մարդոց կողմէ։ Այս վերջինը, Իմամ Եահեայի հետ համաձայնած, Սանաայի վրայ կը քալէ, թէեւ այդ մասին պաշտօնական տեղեկութիւն չկայ։ Զինուորները մէկ ժամու չափ մօտեցած են Սանաայի, և նոյն իսկ, լուրի մը համաձայն, քաղաք մտած են ողջ առողջ։

*** Ապստամբներու թիւին վրայ որոշ տեղեկութիւն մը չկայ, սակայն կ'ըսուի թէ 40,000ի կը հասնին անոնք։ Սանաայի չուրջը հաւաքուած ապստամբներուն թիւը 10,000էն աւելի չէ։

*** Հռոմէն քաշուած հեռագրի մը նայելով, 70000 ըմբոստներ ճամբայ ելած են՝ Ադէնի վրայ յարձակելու համար։

*** Ցունարէն թերթ մը կ'ըսէ թէ Համիտի սիրականներէն արաբ Իզզէթ մասն ունի Եէմէնի ապստամբութեան մէջ։ Իզզէթ ինք արաբ ըլլալով յարաբերութիւն ունի շատ մը ցեղապետներու և մանաւանդ Սանաան պաշարող Պունի փաշայի հետ։ Իզզէթ մարդիկ ղրկելով Եէմէն, յաջողած է արաբ ցեղերը ոտքի հանել սահմանադրական կառավարութեան դէմ։ Իզզէթ, որ Եգիպտոս կը գտնուի հիմա, միշտ յարաբերութեան մէջ է Եէմէնի ըմբոստ ցեղերուն հետ։ Սանաան պաշարող Պունի փաշան ամենէն զօրաւոր ցեղին պետը ըլլալով, յաջողած էր Համիտը վախցնել հին րէժիմի օրով և Միրիմիրանի աստիճան ձեռք բերել։

*** Վիեննայէն յունուար 8 թիւով կը հեռագրեն Թայմզի. «Եմէնէն և Ասիրէն հասած լուրը բացառապէս ծանր կը համարուի հոս։ Արդէն շատ հոգ կը պատճառէր որ պաշտօնական բացատրութիւն մը չհրատարակուի, Բ. Դրան կողմէ՝ այնքան մեծ ուժի մը Եէմէն առաքման առթիւ։ Կ. Պոլսէն կը հեռագրուի թէ կառավարութիւնը չի համարձակիր նոյն իսկ մեղմացած մէկ բովանդակութիւնը հրատարակելու իր ստացած լուրերուն Եէմէնի շարժման մասին։ Վախ կայ որ եթէ այժմեան զինուորական ջանքերը անբաւական ըլլան ջախջախելու զանազան ապստամբութիւնները, Թուրքիոյ դրամական ու զինուորական միջոցները այն աստիճան պիտի վատնուին ու սպառին որ կացութիւնը չափազանց պիտի վտանգուի Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ։» — Նոյնպէս Վիէնր Թակպլաթ կ'ըսէ թէ ժէօն-թուրք րէժիմը շատ ծանր գործ մը ունի իր առջեւ։ Բանակին ուժը խնդիր չի վերցներ, բայց անժխտելի է որ զինուորական գործողութիւնները Ալպանիացիներուն, Տիւրզիներուն և Արաբներուն դէմ միանգամայն, և ծանր ծախքերը, կը ճնշեն բոլոր րէժիմին վրայ, մանաւանդ որ օսմ. կառավարութիւնը հարկադրուած է դարձեալ ուշադիր և կազմ ու պատրաստ գտնուելու Մակեդոնիոյ մէջ։ — Վիեննայի ուրիշ թերթ մը կ'ըսէ թէ Եէմէնի ապստամբութիւնը պիտի ըլլայ իրական փորձը ժէօն-թուրքերուն զօրութեան ու կարողութեան։ — Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը կարծէ թէ Անգլիացիները, Ադէն հաստատուած, Եէմէնի և Ասիրի Արաբները կը գրգռեն Թուրքիոյ դէմ։ «Բ. Դուռը շատ մը զօրք ղրկելով ծայրէ ծայր գրաւեց Ալպանիան, հիմա նոյնը կ'ընէ Հօրանի մէջ։ Բայց նոյնքա՞ն պիտի ուզէ նոյնչափ զօրք բանակեցնել Եէմէնի և Ասիրի մէջ։ Բ. Դուռը անշուշտ կ'ուզէ վաչկատուն ցեղերը հնազանդեցնել, բայց որչափ ատեն որ Հիճազի և Հօրանի վիճակը չփոխի, խնդիր է թէ այդ դիտումը կրնա՞յ իրագործուիլ Եէմէնի և Ասիրի մէջ։ Ամէն բանէ առաջ Հիճազի երկաթուղիին վրայ ապահովութիւն պէտք է հաստատուի, որովհետեւ որչափ ատեն որ օսմ. զօրքերը չկարենան Ասիրի դէմ գործել Հիճազէն, վերջնական յաջողութեան յոյս չի կրնար ըլլալ։»

*** Տէրսիմ երեսփոխան Լութֆի Ֆիքրի պէյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Եէմէնի կացութեան մասին հարցապնդում մը պիտի ուղղէ եպարքոսին։

ՔԱՐԻԹԻՒԼԱՍԻՕՆՆԵՐԸ

Ցունարէն թերթ մը կ'իմանայ թէ չորս տէրութիւններ նպաստաւոր պատասխան մը տուած են քարիթիւլասիօններու մասամբ ջնջումին, օսմ. կառավարութեան յայտնած փափաքին համաձայն։ Մայրաքաղաքիս դեսպանատուններէն մէկուն քարտուղարը մօտ օրէն հրատարակելի իր գործին մէջ կ'ըսէ թէ պէտք է ջնջել քարիթիւլասիօններուն մէկ մասը, վերջ տալու համար Բ. Դրան և դեսպանատանց միջեւ ծագելիք վէճերուն։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. Կ. ՊՈԼԻՍ ԿՈՒԳԱՅ

Ցունարէն թերթի մը ըսածին նայելով, Աթէնքի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ զրոյց կը շրջի թէ Վիլհէլմ կայսրը այս տարի Գորֆու այցելելէ յետոյ, Կ. Պոլիս պիտի գայ, Սուլթանին այցելութիւն տալու և ժէօն-թուրք րէժիմին նկատմամբ իր համակրութիւնը յայտնելու համար։

Ընկերվարական Ինսանիէթ թերթին պատասխանատուն և տէմօքրաթներու Մուահէտէ թերթին խմբագիր Համտի Սուպհի պէյ, որոնք Պատերազմական Ատեանին կողմէ աքսորի դատապարտուած էին, Էնկիւրի ղրկուեցան առջի օր։

ԹԷՄԷԹԹԻՒ ԵՒ ՊԱՐՍԻԿՆԵՐԸ

Ելմտական նախարարութեան հրամանով, հարկահաւաքները սկսած են թէմէթթիւ տուրք հաւաքել պարսկահպատակներէն։ Պարսկական դեսպանատունը այդ մասին նորէն բողոքած է Բ. Դրան։

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ԲՈՅԶ. ԹԷՎՖԻՔ ՊԷՅ

Ընդդիմադիր երեսփոխաններէն Տօքթ. Րիզա Թէվֆիք պէյ, որ Սելանիկ կը գտնուի հիմա և Օսմ. Քօմիթէի Սելանիկի կեդրոնին հետ կը բանակցի, Ժուռնալ տը Սալօնիք խմբագրին յայտարարած է որ եթէ քաղաքական և բնական իրաւունքները, և մանաւանդ խօսքի ու մամուլի ազատութիւնը չյարգուին, և եթէ սանձ մը չդրուի նուաճող ազգայնականութեան և ծայրայեղ զինուորականութեան, Սահմանադրութիւնը անիմաստ բառ մը պիտի ըլլայ Թուրքիոյ մէջ։ Իսկ եթէ այդ էական կէտերը նկատի առնուին, երկրին քաղաքական կացութիւնը զգալապէս պիտի բարուոքի, որովհետեւ Թուրքիա փոխանցական բարեշրջումի շրջանին մէջ կը գտնուի։

*** Օսմ. Քօմիթէի Սելանիկի կեդրոնը կը յայտարարէ թէ երեսփոխան Տօքթ. Րիզա Թէվֆիք պէյ ոեւէ պաշտօնով մը Սելանիկ գացած չէ, Քօմիթէին հետ բանակցելու համար։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա, առջի օր, Նախկին վարչապետ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի բնակարանը երթալով, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Մ. և Յ. կուսակցութեան նախագահ Խալիլ պէյ, առջի առտու, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի հետ։

ԱԼՊԱՆԻԱՑԻ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Սքիւտրի Զէման լրագրին տեղեկութեանց նայելով, Եագովա գաւառէն Պոտկորիցա փախած Ալպանիացիներուն թիւը 3000ի չափ է։ Փախստականները 3 ֆրանք օրական կը ստանան իրենց ապրուստին համար։ Այդ Ալպանիացիները հացով ու պանիրով սնանած ըլլալնուն, այդպիսի լաւ սնունդ մը առած չէին։ Միւս կողմէ լուր կը տրուի թէ մաքսանենգութիւնը ընդարձակ սահմանի մէջ ի գործ կը դրուի Գարատաղի սահմանագլխին վրայ։ Եթէ զէնքի այդ մաքսանենգութիւնը չզսպուի, Ալպանիոյ բնակիչները նորէն պիտի զինուին կատարելապէս։ Մալիսօրները նոր դրութեամբ զէնքեր ունին։

*** Կիլանէն հրաման Աճէմ, որ դատի քաշուած էր, քանի մը ոճիրներ գործած ըլլալուն համար, դատարան տարուած ատեն խոյս տուած է ոստիկան-զինուորներուն ձեռքէն։

*** Եպարքոսը ալպանիացի երեսփոխաններուն ծանուցած է թէ Գոսովայի ապստամբական շարժման մասնակցողներուն մասամբ ներում պիտի շնորհուի և թէ այդ մասին օրինագիծ մը պատրաստուած է, զոր կ'ուսումնասիրէ։ Արդէն իսկ ներում շնորհուած է ալպանիացի երեւելիներէն Աքիֆ փաշայի, Րէֆիգ պէյի և Հասան պէյի։ Ալպանիացի երեսփոխանները դիմում ըրած են կառավարութեան մօտ, որպէսզի Թիմուր փաշային ալ ներում շնորհուի։

«ԹԱՆ»Ի ԿԱՐԾԻՔԸ ՐԻՖԱԹ ՓԱՇԱՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՐԱՅ

Թան արտաքին գործոց նախարար Րիֆաթ փաշայի յայտարարութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ հակասութիւններ կը պարունակէ ան։ Յետոյ ֆրանսական թերթը Թուրքիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութեանց վրայ խօսելով, ցաւ կը յայտնէ ժէօն-Թուրքերու կասկածոտութեան մասին, ինչ որ անբացատրելի կը գտնէ։ Բայց անցեալ ամառ ծագած թիւրիմացութիւններէն ի վեր, կարելի է խօսակցիլ ասոր վրայ։ Ֆրանսա և Թուրքիա զիրար կը դիտեն համակրութեամբ, բայց առանց բան մը ըսելու։ Թան կը մաղթէ որ [illegible] բացատրութիւն մը տրուի անհամաձայն շահերուն վրայ։

ՔՈՒՄԱՆՈՎԱՅԻ ՍՊԱՆՆԱՓՈՐՁԸ

Վէչէրնա Պօշթա կը հրատարակէ Քումանովայի յեղափոխական կազմակերպութեան վարիչ-քարտուղարին մէկ նամակը, որով ան կը խոստովանի թէ ինք պանդոկապետ Էֆրէմ Թրիֆօնօֆի միջոցաւ ղրկած է Քումանովայի կայարանին մէջ պայթած ռումբը։ Քարտուղարը կը յայտարարէ թէ Էֆրէմ անմեղ է, քանի որ չէր գիտեր ծրարին պարունակութիւնը։ Սպայի մը պնդումներուն վրայ միայն հաւանած էր ծրարը ղրկել։ Այդ նամակը, որ տէրութեանց ներկայացուցիչներուն հաղորդուած է, կը պախարակէ Թուրքիոյ արդարութիւնը, անմեղներ գիտակցօրէն դատապարտելուն համար, պարզապէս սա պատճառաւ որ անոնք Պուլկար են։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Երէկ խօսած էինք [illegible] մը վրայ, որ Կիւզման անուն անձի մը չուրջը կը դառնար։ Կիւզման պրազիլիացի օրագրող մըն է, որ քանի մը տարի առաջ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ հաստատուելով, լրագիր մը հիմնած ու իտալական կառավարութեան և տեղւոյն իտալական հաստատութիւններուն վրայ յարձակումներ գործած էր։ Իտալական կառավարութեան պահանջումին վրայ, Կիւզման 11 ամիս առաջ վտարուած էր Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ նահանգէն։ Կիւզման Աֆրիկեան Տրիպոլիս դառնալով վերջերս, իր յարձակումները վերսկսած էր։ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ հիւպատոսը բողոքած էր այդ վերադարձին դէմ, պահանջելով որ նորէն վտարուի Կիւզման։ Այդ դիմումին ուժ տուած էր նաեւ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանատունը։ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ իշխանութիւնները հրաման ստացած ըլլալով վտարել այդ խմբագիրը, ալ եւս փակուած է միջադէպը։

*** Հռոմէն կը հեռագրեն թէ իտալական նաւաբաժին մը, ամենէն նոր մարտանաւերէն բաղկացած, մօտերս արեւելեան Միջերկրականի նաւահանգիստները պիտի այցելէ։ Թրիպունա կը հերքէ սա զրոյցը թէ այդ նաւաբաժինը նաւային ցոյց մը պիտի ընէ, քանի որ Թուրքիա և Իտալիա բարեկամական յարաբերութիւններ ունին։ Թրիպունա գիտել կուտայ թէ պէտք չէ սա կարծիքը ունենալ որ Թուրք կառավարութիւնը կը նպաստաւորէ իտալական շահերու հակառակ արարքներ, որպէս զի նիւթական ուժը պարզելու հարկադրէ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Յունաց Պատրիարքին հրաժարման խնդիրը փակուեցաւ։ Տ. Եօաքիմ Պօյաճըքիւղէն Փէնէր իջնելով նախագահեց Սինոտին առջի օրուան նիստին։

ՆՈՐ ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆՆԵՐ

Պետական Խորհուրդի անդամ Զարիֆ էֆ., Տէլլէր, Իզմիրի երեսփոխան Արիֆ Թիպր փաշա և Շէրիֆ փաշա, որոնք ծերակուտական անուանուած են, Սուլթանին կողմէ ընդունուեցան առջի օր։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովը յառաջիկայ շաբաթ օրուընէ սկսեալ պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցը պիտի քննէ։ Այդ ելմտացոյցին տեղեկաբեր Գրիգոր էֆ. Զօհրապ աւարտած է անոր քննութիւնը։ Յետոյ պիտի քննուի ծովային նախարարութեան ելմտացոյցը։ Կ'ըսուի թէ ընդհ. ելմտացոյցին բացը հինգ միլիոն ոսկի պիտի ըլլայ այս տարի։

ՈՍՏԻԿԱՆ-ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Պատերազմական նախարարութեան որոշումով, ոստիկան-զինուորներուն թիւը, որ մինչեւ հիմա 30000ի կը հասնէր, 45,000ի պիտի բարձրացուի յառաջիկայ տարուընէ սկսեալ։ 30,000ը հետեւակ և 15,000ը հեծեալ պիտի ըլլան։ Պատերազմական նախարարութեան կողմէ պատրաստուած օրէնքի մը համաձայն, ոստիկան-զինուորները այսուհետեւ ոստիկան-զինուորներու վարժարանէն պէտք է ելլեն։

ԻՄԲ. ՐՈՅ. ԲՐԻՎ.

ՌԻՈՒՆԻՕՆԷ ԱՏՐԻԱԹԻՔԱ ՏԻ ՍԻՔՈՒՐԹԱ, ԹՐԻԷՍԹԷ

Այս ապահովագրական ընկերութեան յունուար 7ին գումարուած Ընդհ. Ժողովին մէջ որոշուած է 1000 նոր բաժնեթուղթեր շրջաբերութեան հանել, իւրաքանչիւրը 8400 ֆրանքի։ Այդ բաժնեթուղթերէն գոյանալիք 8,400,000 ֆրանքէն 7,140,000 ֆրանքը պիտի յատկացուի ընկերութեան դրամագլխին յաւելման։ Մնացեալ 1,260,000 ֆրանքը շահու պահեստի դրամագլխին վրայ պիտի բարդուի։ Հետեւաբար Ընկերութեան դրամագլուխը պիտի բարձրանայ 10.500,000 ֆրանքի, ամբողջապէս վճարուած։ Այդ գումարին կէսը (5,250,000 ֆրանք) յատկացուած է կեանքի ապահովագրութեան ճիւղին, իսկ մնացեալ կէսը՝ տարրական ապահովագրութեանց (հրդեհի, ծովային ճիւղի, եւայլն)։

Այդ իրողութիւնը մէկ փայլուն ապացոյցն է Թրիէսթէի Ռիունիօնէ Ատրիաթիքա տի Սիքուրթա ընկերութեան իրագործած յառաջդիմութեան և բարգաւաճումին, ընկերութեան մը, որ այնքան հանրածանօթ համարում մը կը վայելէ Թուրքիոյ մէջ, երկար տարիներէ ի վեր։ Հաճութեամբ կ'իմանանք թէ այդ ընկերութիւնը, որ մինչեւ հիմա Թուրքիոյ մէջ հրդեհի և ծովային ապահովագրութեանց վերաբերեալ գործեր կ'ընէր, այսուհետեւ կեանքի ապահովագրութեամբ ալ պիտի զբաղի նպաստաւոր պայմաններով։

Իմբ. Րոյ. Բրիվ. Ռիունիօնէ Ատրիաթիքա տի Սիքուրթայի ընդհ. գործակալութեան գրասենեակները փոխադրուած են Ղալաթիա, Մահմուտիէ, Բաւթօ խան, թիւ 5։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹԻՖԼԻԶԻ ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԸ ԵՒ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ա.

Ամէն անգամ, երբ մէկը ուզում է վեր կենալ Հ. Առաքելեանին պատասխանի, միշտ խորհուրդ են տալիս թէ թող, ձեռքիցը մի՛ ընկնի։

— Ինչո՞ւ։

— Որովհետեւ աւելի վատ կը հայհոյի, սուտ կասի, կը զրպարտի. ինչ ես անելու։

Եւ մարդիկ սովորաբար զգուշանում են ու Հ. Ա. մէջ տեղը մնում է մի տեսակ արտօնեալ մարդ, որ կարող է սուտ ասել, զրպարտել, հայհոյել ու մնալ ապահով, որովհետեւ եթէ ձեռքիցն ընկնես աւելի, վատ կը հայհոյի, աւելի շատ կը զրպարտի, աւելի մեծ սուտ կասի։

Ահա այս մարդը Էջմիածնից վերադարձել է ու Մշակի մէջ գրում է իր տեսածն ու լսածը։ Ես, մինչ որ եղել եմ նոյն ժողովներում ու ժամանակին, կարդում եմ ու Էջմիածնի ցաւը մոռանում։ Մտածում եմ և այն եմ մտածում, թէ ինչպէս կարելի է, որ մարդը, Աստուծոյ պատկերն ունեցող մարդը, այնքան բազմութեան առջեւ կատարուած դէպքերն ու խօսքերը վեր կենայ խեղաթիւրէ, սուտ, խարդախ ու տայ նոյն մարդկանց ձեռք, թէ առէք կարդացէք։

Ճշմարիտ որ ասեմ ինձ համար, սա աւելի մեծ խնդիր է, քան նոյնիսկ Կաթողիկոսի ընտրութիւնը։ Սա մարդ արարածի ապականումն է, այլանդակումն է։

Գրում է. Մէջ տեղը դուրս է գալիս մի խելօք Հ. Ա., մնացածը կամ յիմար կամ եղած չեղած։ Դուրս է գալիս, ինչ որ մի խմբակ ուզեցել է ժողով գումարել կրքերը բորբոքելու համար. պատգամաւորներից շատերը դէմ են եղել, և ո՛վ զարմանք, այդ խմբակի մարդիկը չկան ու հէնց դէմ եղողներն են որ գնում են ժողովը կայացնում, բայց անում Հ. Ա. տաղանդաւորութեամբ ու օրակարգն էլ որոշում, մինչեւ անգամ Հորիզոնի գրած հարցն էլ առնում քննութեան առարկայ։ Եւ քանի որ ժողովը կայացել է, ինքը Հ. Ա.է, որ մտածում է մի բանով յաւերժացնել հանգ. Կաթողիկոսի յիշատակը։ Դուրս է գալիս, որ ես, հէնց այնպէս վեր եմ կացել ժողովում յայտարարել թէ Կարապետ եպս.ը եկել է Հորիզոնի խմբագրատուն ու ցաւ յայտնել, որ հայ ժողովուրդը ինձ՝ բանաստեղծիս, լաւ չի գնահատում։ Դուրս է գալիս, որ Հորիզոնը կաթուղիկոսի վերջին օրերի խնդիրը դրել է Կարապետ եպիսկոպոսի պատուի համար։ Դուրս է գալիս, որ ժողովականներից շատերը ցաւ են յայտնել, թէ Հորիզոնը իր մեղադրանքները հիմնել է անեկդօտների վրայ եւն. եւն., և ոչ թէ ուրիշը, այլ Հ. Ա. է եղել պահանջողը, որ Կարապետ եպիսկոպոսի հրաժարականը կարդացուի ու ամբաստանողները դժուարութեան մէջ են ընկել։ Դուրս է գալիս՝ ժողովը գտել է որ վրդովեցուցիչ բան չկայ Կարապետ եպիսկոպոսի հրաժարականի մէջ։ Եւ վերջապէս դուրս է գալիս, որ ժողովը ունեցել է աննպաստ արդիւնք հէնց թելադրիչների համար։

Այսպէս է պատմում Հ. Ա., որը սուտ, որը յեղաշրջուած, որի էլ մի մասը, որ բոլորովին ուրիշ բան դուրս գայ։

Սրան եթէ աւելացնենք այն տողերը որոնցով Հ. Ա. պաշտպանում է իր սիրած հայհոյանքն ու զրպարտութիւնը, որին ինքը՝ անուանում է մամուլի ազատութիւն, պատկերը աւելի պարզ կը լինի։ Նա դէմ էր, որ ժողովը իր վերաբերմունքը յայտնի մամուլի որոշ մասին (ոչ միայն Հովիտին)։ Ինչո՞ւ։ Թող հասկացողը տայ պատասխանը։ Չէ՞ որ, մի մարդ, որ շարունակ հայհոյում է մամուլի այս կամ այն օրգանը ու դա չի համարում յանցանք մամուլի ազատութեան դէմ, անհարկի բան է, որ այդքան վրդովւէր, երբ մի ժողով ուզում է ցոյց տալ իր վերաբերմունքը դէպի մի չարախօս ու յանցաւոր մամուլ։

Բայց դեռ աւելի վատը կայ։ Մամուլի ազատութեան մասին խօսելիս Հ. Ա. աղաղակում է. «Պարոններ, դուք նոյնքանը չէք տալ Ազատամարտին, Հայրենիքին, Ասպարէզին ու Առաւօտին, Հասկանո՞ւմ էք, թէ որանով ինչ է ուզում այս անհամակրելի հոգին։ Ուզում է վախեցնել ու վախեցնելով լռեցնել հակառակորդներին, մեղադրելով թէ՝ դուք նրանց մարդիկն էք, թէկուզ դուք այն թերթերի դէմ լինէք, նրանք ալ ձեր դէմ, թէկուզ դուք նրանց լինէք պախարակելիս, նրանք էլ ձեզ, թէկուզ ինքն էլ հաստատ գիտենայ, այդ չի նրա միտքը, այլ այն որ ձեզ վախեցնի։ Հոգու մի ծայրայեղ այլանդակութիւն, որ վերջերս ցոյց են տալիս անհատներ ու մամուլի օրգաններ, սուտ, միանգամայն սուտ պաշտպան հանդիսանալով՝ ով իրենց պաշտպանութեան կարիքը չունի, այդ ձեւով աշխատելով վնասել իրենց անձնական հակառակորդներին։ Այսպէս են անում յատկապէս այս օրգանները, որոնք սպառել են իրենց հին սուտի պաշարը և այլեւս հող չունեն իրենց ոտի տակ։ Բարեբաղդաբար սա էլ երկար չի տանելու, որովհետեւ ամենքն էլ գլխի են ընկել ու դեռ աւելի են ճանաչելու, թէ ինչն է սրանց փորացաւը և ինչքան կեղտոտ ու սուտ են այն ճանապարհները, որ ընտրել են սրանք իրենց աւելորդ գոյութիւնը քարշ տալու համար։

Սակայն գանք գործին։

Բ.

Դեկտեմբերի 20ի առաւօտեան Պ. Ե. Խատիսեանի նախագահութեամբ շարունակւում էր Պատգ. ժողովը։ Ընտրուած մասնաժողովը տալիս էր իր զեկուցումը, ժողովը զբաղւում էր Կարապետ եպիսկոպոսի հրաժարականի խնդրով։ Պատգամաւորների մի մասը չկար, հեռացել էր Էջմիածնի կայարանը, ոմանք գնացին հէնց ժողովից, ուր բարձրաձայն յայտարարւեց, թէ ով գնալու է՝ շտապի։ Գնացել էր և Հ. Ա.։ Ուրեմն ժողովը շարունակւում էր, դեռ չէր եկել մի եզրակացութեան, որ Հ. Առաքելեանը Թիֆլիզի ճանապարհին էր։

«Մշակ»ի Թ. 285ում էլ մինչեւ անգամ յայտարարուած է, որ նա Թիֆլիզ է հասել 21ի առաւօտեան ժ. 6ի գնացքով։ Եւ սակայն «Մշակի» հէնց նոյն համարումն էլ հեռագիր է տպած Էջմիածնից Հ. Ա. ստորագրութեամբ, հեռագիր, որ ժողովի եզրակացութիւնն է հաղորդում «Մշակի» բախտաւոր ընթերցողներին։ Այսինքն հեռագիր է տալիս Էջմիածնից այն ժամանակ, երբ Էջմիածին չի եղել և այն ժողովի քննութիւնն ու եզրակացութիւնն է հաղորդում, որ չի տեսել։ Եւ մինչդեռ սովորաբար հեռագիրների վրայ գրած է լինում օրը, ժամն ու վայրկեանը, այդ կեղծ հեռագրի վրայ չկայ. միայն տպած է դեկտ. 20։ Վերջապէս ինչ երկարացնենք, բոլոր ժողովին մասնակցող պատգամաւորները վկայ, որ նա չկար։ Զուարճալին ինչ է. այդ հեռագրում այնպէս է դուրս բերում, իբրեւ թէ որոշ մարդկանց (իմա Կարապետն ու Բենիկն) դէմ գրգռութիւններ առաջ բերող խմբակը, ինչպէս ինքն է անուանում, չէր կամենում Կարապետ եպիսկոպոսի հրաժարականը երեւան գայ։

Հակառակն է, այսինքն պահանջողները չէին ուզում, և մասնաժողովը ընտրուել է իբրեւ թէ որանց հակառակ, որ Կարապետ եպիսկոպոսից հրաժարականն առնուի։ Ուզում է աշխարհքին հաւատացնի, թէ այն մարդիկ, որոնք գտնում էին թէ հրաժարականը բերէք հրապարակ, որոնք նոյնիսկ ստորագրութեամբ են պահանջել այդ, նրանք դէմ էին հրաժարականի դուրս գալուն։ Եւ իր սարքովի հեռագրի մէջ պատմում է, թէ հրաժարականն ստացւեց Կարապետ եպիսկոպոսից, ժողովը կարդաց և գտաւ, որ գրութեան ոճը ըստ ձեւի և կարգապահութեան թոյլատրելի չէ, բայց գրութիւնը վրդովեցուցիչ ոչ մի հանգամանք չի պարունակում։ Դարձեալ սուտ։ Եղած ժողովից որ սուտ է գրում, չեղած ժողովից ինչե՞ր կը գրէ։ Ժողովն այսպիսի բան չի գտել, թէ Կարապետ եպիսկոպոսի գրութիւնը վրդովեցուցիչ ոչ մի հանգամանք չի կրում։ Ժողովը, այն ժողովը, ուր չի եղել Հ. Ա., բայց որի անունից խօսում է, հասել է հետեւեալ եզրակացութեան. «Կարդալով Տ. Կարապետ եպ.ոսի հրաժարականը Արարատեան Թեմի առաջնորդութիւնից Պատգամ. Ժողովս իր վիշտն է արտայայտում այնտեղ կիր առած մի քանի անպատշաճ խօսքերի և ոճերի նկատմամբ։ Բայց այս, լսելով մեղադրողներից ոմանց և Էջմիածնի իրականութեանը մօտ տեղեակ մի քանի անձերի ծանուցումները միաբանութեան մէջ տիրող ներքին անկարգ իրականութեան մասին, ժողովս յայտնում է իր խորին վիշտը այդ առթիւ։ 20 դեկտ. 1910, Ս. Էջմիածին։»

Ահա ժողովի հանած որոշումը, որ ժողովի կողմից Նախագահ Պ. Խատիսեանը տուաւ Տ. Տեղակալին։ Ոչ մի խօսք չկայ այն մասին, թէ Կարապետ եպիսկոպոսի գրութիւնը վրդովեցուցիչ ոչ մի հանգամանք չի կրում։ Եւ, ինչքան էլ մեղմ վարուէր, ինչպէս կարող էր Պատգ. Ժողովը չմեղադրել այնպիսի մի գրութիւն, որի մասին փաստեր տալու համար մի կտոր դնում եմ ընթերցողի առաջ։ Ահա.

Առ Նորին Վեհափառութիւն
Տ. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ Բ. ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

—

Վեհափա՛ռ Տէր,

Մոռնալով վիրաւորելիք ինձ երէկ՝ «Դուք սուտ էք խօսում» ասելով երեսիս և դուրս հանելով Ձեր սենեակից այնպիսի մի խօսքի համար, որի ճշմարտութիւնը հաստատել բազմաթիւ վկաներով դժուար չի լինի։ Ձեր Վեհափառութեան հանդէպ, թէ ամեն քննադատութիւն և դժգոհութիւն Ձեր մտաւոր հայրապետութեան դէմ ծագում է առնում այն խմբակից, որ Օրմանեան Սրբազանի Կաթողիկոսացումը կ'ուզէր և չյաջողեց, ես առարկեցի, թէ նոր եկած լինելով Թիֆլիզից և հասարակութեան զանազան շրջանների հետ շփումն ունեցած՝ կարող եմ հաւատացնել, որ ընդհանուր արտանիշը Ձեր ո՛չ անձնիշխանութեան, այլ մի քանի շրջապատողների թելադրութեամբ գործելուն դէմ է, ու ո՛չ մի կապ չունի Սրբազան Օրմանեանի անուան հետ, և ահա ըստ պահանջման Ձերդ Վեհափառութեան փաստ բերած լինելու համար և մի զգալի օրինակ, թէ ինչպէս պատուել է Ձեզ կողմնակի ազդեցութեանց շնորհիւ, Ձեր իսկ երբեմն հայեացքների հակառակ գործել, ասենք որ մի տարի առաջ շատ աննպաստ կարծիք ունէիք Եփրեմ վրդ. Սուքիասեանի մասին, և այնուամենայնիւ եպիսկոպոս օծեցիք նրան՝ առանց ժողովրդական պահանջի, առանց որ և է արտակարգ հանգամանքի։ Այդ անուանեցիք սուտախօսութիւն, բայց համարձակւում եմ պնդել, որ ինձ էլ ասել էք, ուրիշներից էլ լսել եմ, թէ կարեւոր դիրքերում անարժանաբար պաշտօն վարող հոգեւորականների իբրեւ օրինակ ներկայացնելով Եփրեմ վարդապետին՝ ասել էք — շարունակ կարտ է խաղում և յաճախ գտնւում իր կոչմանը անվայել շրջապատի մէջ։ Արդ՝ եթէ Ձեր ասածը չէք յիշում, հիմք կա՞ր դորա համար անարգելու իմ մարդկային արժանապատուութիւնը և Ձերդ Սուրբ Օծութեան ձեռքից ընդունած եպիսկոպոսական աստիճանն՝ վերագրելով ինձ ստախօսութեան վատ յանցանքը, որին ընդունակ չեմ եղել իմ տղայութեան օրերում անգամ։ Ձերդ Վեհափառութիւնից, իբրեւ Տէրը Օծեալից և հայցեալ Հօրից, տարայ եւ այդ ծանր վիրաւորանքը. բայց պէտք է ընդունէք հարկաւ, որ հեշտութեամբ չեմ մարսի և չեմ վերցնի ինձ վրայ այն դառն արհամարհանքը, որի առարկայ կամեցաք ինձ դարձնել. այլ փակւած համարելով իմ առաջ Վեհարանի դռները՝ կը հասկանամ միանգամայն, թէ ի՛նչ ընթացք է մնում բռնել ինձ Ձերդ Սրբութեան անտեղի անարգանքի և բացարձակ անվստահութեան հանդէպ»։

Բայց առաջ գնանք դեռ։

(Հորիզոն) ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

* *

(ՍԵՓԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄՇԱԿԻ)

Էջմիածին, 20 դեկտ.ի

Անհասկանալի այն թղթակցութիւնը որի մասին Յ. Թումանեան իր վերի յօդուածին մէջ ակնարկութիւն կ'ընէ.—

«Երբ ժողովը գրեթէ միաձայն որոշեց յարգել մամուլի ազատութեան գաղափարը և մերժեց զբաղուել «Հովիւ-Հովիտ» թերթերի խնդրով, Հ. Առաքելեան շարունակեց.

«Այժմ գանք երկրորդ հարցին, այն մեղադրանքին, որ այստեղ բարդում են

Կարապետ եպիսկոպոսի և Բենիկ վարդապետի վրայ, որոնց վարմունքը իբր թէ թունաւորել է կաթողիկոսի վերջին օրերը։ Դա ծանր մեղադրանք է։ Եթէ, արդարեւ, Կարապետ եպիսկոպոս և Բենիկ վարդապետ թոյլ են տուել իրանց կոպտօրէն և անարգանքով վերաբերվել Հայոց Եկեղեցու Պետին, վշտացնել ծերունի Հայրապետին, մենք անպայման պէտք է պախարակենք և դատապարտենք և նրանց վարմունքը։ Բայց այդպիսի մի ծանր վճիռ կայացնելու համար պէտք է փաստեր ունենանք, անհերքելի զօրեղ փաստեր և ոչ թէ այս կամ այն անձի տածը, թէ Երեւանի փողոցներում ինչ են ասում։ Մեզ ասում են, որ Կարապետ եպիսկոպոսը ինքնին իր ձեռքով նկարագրել է Կաթողիկոսի հետ ունեցած միջադէպը այն հրաժարական թղթի մէջ, որ մատուցել է Կաթողիկոսին և որի մէջ արդէն թէ նա անբարեխիղճ է անուանել Կաթողիկոսին, ինչպէս ասում է այստեղ Ց. Թումանեանը։ Շատ լաւ. մի՞թէ դրանից էլ աւելի լաւ ապացոյց. բերէք այստեղ այդ հրաժարականի պատճէնը և կարդացէք և թող ամեն մի ժողովական կազմի իր գաղափարը և ըստ այնմ արձակի իր վճիռը։

«Բայց իրանք ամբաստանողները չեն ներկայացնում մեզ այդ ապացոյցը. մնում է, որ մենք ինքներս պահանջենք այդ թուղթը Կարապետ եպիսկոպոսից կամ լսենք նրանց բացատրութիւնները։ Ցանկանալի դէպս ես առաջարկում եմ նախ քննել, ստուգել, փաստեր ձեռք բերել և ապա որոշումն կայացնել բարեխղճօրէն, արդարութեամբ։ Մի մոռացէք, որ սխալվելու դէպքում, բարոյական ահագին պատասխանատուութիւն կը ծանրանայ մեր վրա»։

Այնուհետեւ խօսքը տուեց Բենիկ վարդապետին, որ մի երկար, կարող եմ ասել հրաշալի, հետեւողական և զգացումներին միայն խօսող ճառ արտասանեց, որի միտքն այն էր, թէ հայոց կաթողիկոսները մեր պատմութեան ընթացքում միշտ ենթարկվել են քննադատութեան, նոյնիսկ պաշտօնանկ են եղել, նրանց կարգադրութիւնների դէմ, օրինակ Եզրի և այլոց՝ բողոքել են եպիսկոպոսները և այլն, թէ Կարապետ եպիսկոպոսի և իր դէմ տարածած լուրերը լոկ զրպարտութիւններ են և բամբասանքներ, և թէ ինքը պահանջում է մասնաժողով կազմել և քննել, և այն ժամանակ ժողովը կը համոզվէ, թէ ովքեր են եղել Կաթողիկոսի օրերը թունաւորողները, և այլն, և վերջացրեց, ասելով՝ «Կ'աղաչեմ միայն ինձ վանական դատարանին չը յանձնել, այլ դատաւորը դուք եղէք»։

Նրանից յետոյ խօսեց Արտակ վարդապետ, որ մի քանի ցաւալի մերկացումներ արեց, որոնք ժողովի վրա սաստիկ ճնշող տպաւորութիւն գործեցին։ «Դուք այստեղ մեղադրում էք միայն Կարապետ եպիսկոպոսին, Բենիկ վարդապետին. քննեցէք լաւ կը տեսնէք, որ կան շատ ուրիշներ, որոնք շարունակ վիշտ էին պատճառում ծերունի Հայրապետին։ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը երբ վեհարանից իջնում էր տաճարը գնալու, կամ տաճարից վեհարան էր գնում, ոչ ոք միաբաններից նրան չէր առաջնորդում, նրա առաջը ընկնում, բացի ծերունի Սուքիաս արքեպիսկոպոսից, որմէն միայնակ Վեհի առաջն էր ընկնում։ Մի՞թէ նրան շրջապատողներից նրան վիշտ հասցնող չը կար. քննեցէք, և դուք կը տեսնէք ովքեր են իսկական մեղաւորները»։ (Ժողովի մէջ ձայներ. «Այո, ինչո՞ւ չէք քննադատում Մեսրոպ և Խորէն եպիսկոպոսներին և Բաբգէն վարդապետին»)։

Արտակ վարդապետի այս յայտարարութեան վրա Ց. Թումանեան բացագանչեց.

— Աւելի վատ. մենք մինչեւ հիմա կարծում էինք, որ մեղաւոր են մի կամ երկու հոգի. այժմ դուրս է գալիս, որ շատերն են մեղաւոր։ Քննենք այդ ամենը։

Երկար թեր և դէմ վիճաբանութիւններից յետոյ ժողովը որոշեց և ընտրեց երեք հոգուց բաղկացած մի մասնաժողով (Ց. Խունունց, Եր. Թաղիանոսեան և Ս. Աբովեան), որին և յանձնեց ձեռք բերել Կարապետ եպիսկ.ի հրաժարականի պատճէնը և զեկուցանել յաջորդ օրը ժողովին, ինչպէս և ստուգել Արտակ վարդապետի մերկացումները։

Այսօր, դեկտ. 20ին, ժամը 11ին պատգամաւորներից շատերս արդէն մեկնեցինք Էջմիածնից։

⁂

Հասնելով Թիֆլիս, իմացանք, որ պատգամաւորների մի մասը մնացել է, շարունակել ժողովը, լսել է մասնաժողովի զեկուցումը, կարդացել Կարապետ եպիսկոպոսի հրաժարականի պատճէնը, ստանալով իրանից, և գտել է, որ (1 այդ գրութիւնը ըստ ոճի և կարգապահական տեսակէտի անթոյլատրելի է, 2) պախարակելի է և Էջմիածնի միաբանութեան մեծագոյն մասի վարմունքը՝ հանդէպ հանգուցեալ Կաթողիկոսի։

Ցանկալի է, որ մասնաժողովը ինքը հաղորդէր հասարակութեան՝ կայացած որոշման բնագիրը։

Պէտք է ասենք, որ ժողովը շատ ծանր տպաւորութիւն թողեց բոլոր պատգամաւորների վրա։

Կարեւոր եմ համարում իմ կողմից էլ մի մերկացում անել։ Միաբանութեան մի շատ յարգելի անդամ յայտնեց ինձ և մի քանի պատգամաւորների, որ Կարապետ եպիսկոպոսի միջադէպից յետոյ, հանգուցեալ Հայրապետին սաստիկ վիշտ և յուզմունք է պատճառել մի անձն, որ եկած է եղել Թիֆլիսից յատկապէս Կաթողիկոսին դժգոհութիւն յայտնելու մի խմբակի կողմից։ Այդ միաբանը տուեց և եկողի անունը, բայց ես թողնում եմ, որ նա ինքն հանդէս գայ իր մերկացումով և փաստերով։ **Հ. Ա.**

(Մշակ)

ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Շիրվանզադէի յոբելեանական մասնաժողովը դեկտեմբերի 25ի իր նիստում նախագահութեամբ Պ. Հ. Մելիքեանի որոշել է յոբելեանը տօնել եկող 1911 թուի մայիսի 7ին արքունական թատրոնում։

Մասնաժողովը որոշել է մի յոբելեանական ժողովածու հրատարակել մասնակցութեամբ ռուսահայ, թիւրքահայ գրականագէտների, որոնց առանձին դիմում պիտի լինի։ Մի առանձին յանձնաժողով է ընտրել (4 հոգուց), ժողովածուի մանրամասն ծրագիրը մշակելու համար։

Բացի ժողովածուից պիտի հրատարակուի նաեւ մի մատչելի ժողովրդական հրատարակութիւն, որի մէջ կը լինի կենսագրական քննական յօդուած, Շիրվանզադէի «Ցաւագար» գրուածքի հետ։

Յոբելեանի օրը տեղի կ'ունենայ հանդիսաւոր ներկայացում, որի կազմակերպութեան հոգսը իր վրայ է առնում յոբելեանը նախաձեռնող Դրամատիքական Վարչութիւնը։ (Հորիզոն)

⁂ Երեւանէն կը գրեն.— Ամսոյ 23ին (դեկտ.) այստեղ ժամանեց ներքին գործերի մինիստր Ստոլիպինի առանձին յանձնարարութիւնների պաշտօնեայ գաղտնի խորհրդական Պետրովը։ Այսօր առաւօտեան այցելեց բոլոր ծխական դպրոցները, վերցնելով կոնսիստորիայից Երեւանի թեմի բոլոր ծխական դպրոցների համառօտ տեղեկագիրը, երեկոյեան ժամը 5ի գնացքով, կոնսիս. առ. պ. Ն. Հայրապետեանի ուղեկցութեամբ ճանապարհւեց Նախիջեւան։

⁂ «Պօլու»ի Թիֆլիսի թղթակիցը հաղորդում է. «Հայ հոգեւորականութեան և ինտելլիգենցայի մասնաւոր խորհրդակցութեան մէջ կաթողիկոսական թեկնածու առաջարկվեց Կաթողիկոսի դիւանապետ Բագր. վ. Վարդազարեան՝ 40 տարեկան, բարձրագոյն իրաւաբանական կրթութեամբ, տեղեակ Ռուսաստանին և Պարսկաստանին»։

⁂ Պետերբուրգի թերթ. «Herald» օրաթերթը տպագրել է Մատթէոս Բ.ի մանրամասն կենսագրութիւնը։

⁂ Պաքու կը գրէ.— «Բագուեցիներին յայտնի բժիշկ Լեւոն Աթաբեգեանը, որ ներկայումս դատվում է Նովոչերկասկի բանտում «Դաշնակցութիւն» կուսակցութեանը պատկանելու մէջ, ազատվում է 5 հազար ռուբլի գրաւականով։ Նովոչերկասկի բանտից ազատել են 10 հոգու։ Մօտիկ ապագայում ազատելու են դարձեալ 15 հոգու։ Այս օրերս վերջացաւ Նովոչերկասկի բանտում բանտարկվածների մեղադրական ակտի ընթերցումը. Այս հսկայ գործին մասնակից անձանց կարծիքով դատավարութիւնը կը սկսվի 1911 թուի սեպտեմբերից ոչ շուտ։»

⁂ Երեւանից ստացանք հետեւեալ հեռագիրը, կ'ըսէ Հորիզոն.—

Երեւան, 8 դեկտ. 11 ժ. 50 ր.

«Կարապետ եպիսկոպոսը յետ է վերցրել իր հրաժարականը և գնում է Աստրախան։ Շուշու պատգամաւորները անձամբ խնդրում են Բենիկին նշանակել. նշանակուած է Զաւէն վարդապետը։»

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՑՐԻՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԸ

Հալէպի առաջնորդ Տ. Շահէ վրդ. կը գրէ Պատրիարքարան թէ՝ 1910 օգոստոսէն մինչեւ հունձքերուն վերջերը Անտիոքի մէջ մնացած է՝ կառավարութեան տրուած 90000 ղրշ. որը դրամը բաշխելու համար։ Իսկ Տ. Յարութիւն քհնյ. ալ 35000 ղրշ.ը բաշխած է Քըրըք Խանի այրիներուն։ Հալէպի կուսակալ Հիւսէին Քեազիմ պէյ, Անտիոք այցելած միջոցին տեսած է այրիներու կարօտ վիճակը և անոնց նպաստին պատճառ ըլլալը։ Կուսակալը դիմած է Ներքին գործոց նախարարին և խնդրած է որ իբր նպաստի դումար քովը գտնուած 3000 ոսկիով աշխատանոց մը շինուի։ Սակայն դեռ պատասխան մը չէ առնուած և կը խնդրէ որ Պատրիարքարանն ալ իր կողմէ այս մասին հարկ եղած դիմումը ընէ։

ՆՊԱՍՏԻ ԽՆԴՐԱՆՔ

Մուշէն Տ. Ներսէս քհ. կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ՝ Առաքելոց վանքի որբանոցին մէջ ժանտատենդ ծագած է և նկատելով որ որբերը դուրս հանել կարելի չէ, խնդրած է որ, հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնելու համար, նպաստ մը յատկացուի։

ՄԱՐԱՇԻ ՀԱՅ ՀՈԳԵՒՈՐ ՊԵՏԵՐՈՒՆ ՑԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Մարաշի հայ հասարակութեան երեք հոգեւոր պետերը գրով մը թուելով հին ռէժիմի և վերջին ջարդերու միջոցին Մարաշի Հայերուն կրած նիւթական վնասները և այժմու նիւթական անձուկ վիճակը, աղքատութիւնն ու անգործութիւնը, կ'ըսեն թէ՝ 3000 մանուսայի գործարաններէն 500 հատ մնացած է այժմ և 1800ի մօտ որբեր ու այրիներ անօգնական մնացած են։ Անոնց վիճակին դարման մը տանելու համար անհրաժեշտ է, կ'ըսեն հոգեւոր պետերը, մանածի գործարան մը հաստատել։ Արդէն Մարաշի հողամասը բամպակի համար շատ նպաստաւոր է և դեր և Պէհէսնիի ու Անթէպուն միշտ պիտի կարենան բամպակ հայթայթել։ Մարաշ տարին 30,000 ոսկիի մանած կը ներածէ, իսկ ամբողջ գաւառը՝ 200,000 ոսկիի։ Իսկ կ'արտածէ 140,000 ոսկիի զանազան արտադրութիւններ։ Մանածի այս գործարանը 5—6000 ոսկիով կը շինուի. իսկ մանուսայագործութիւնը կանոնաւորելու համար 200—250 գործանոց պէտք է հաստատել՝ 3000 ոսկիով։ Կառավարութեան կողմէ այն գաւառին յատկացուած նպաստի գումարին 109,966 ղրշ.ը ծախսուած է տուներու շինութեան. 129,793 ղրշ.ը հայ որբանոցներու, 18,765 ղրշ. բողոքականներու և 11,880 ղրշ. կաթոլիկներու որբանոցներու շինութեան։ Հոգեւոր պետերը կը ծանուցանեն թէ՝ որ դէն գործարանին շինութեան համար խառն յանձնաժողով մը կազմուած է, որուն անդամ նշանակուած են՝ Կոստանդ Վարժապետեան, Յովսէփ և Յարութիւն Տիշչէքէնեան, Արմենակ Պիլէզիկճեան, Կարապետ Նալպանտեան, Սարգիս Կորկոտեան, Յակոբ Խրլաքեան, Գէորգ Կէտիկեան և Գրիգոր Պալեօզեան։

ԲՈՂՈՔ՝ ՔԱՀԱՆԱՑՈՒՄԸ ԴԷՄ

Եօզկատէն Պատրիարքարան դիմելով կը բողոքեն Ռուսմիկէ Տ. Խորէն քահանային դէմ որ, 100 ոսկի պարտք ունիմ ըսելով իր քով գտնուող Թաղ. Խորհուրդին կնիքովը յանձնարարական մը պատրաստած և դպրոցին անունով սկսած է դրամ հաւաքել։ Այժմ յիշեալը Իզմիր, Պոլիս և Եգիպտոս պիտի երթայ եղեր հանգանակութիւնը շարունակելու համար։ Արդէն Ռուսմիկէցիք այդ քահանան հրաժարեցուցած են եղեր իր պաշտօնէն։

ՍՏԵՓԱՆ ԷՖ. ԳԱՐԱԵԱՆ

Պետական խորհուրդի անդամ անուանուեցաւ Դատական Նախարարութեան հուգուգի գործերուն տնօրէն Ստեփան էֆ. Գարաեան։ Կայս. իրատէ մը վաւերացուց այդ անուանումը։

ԼԷՊԼԷՊԻՃԻ ՀՕՐՀՕՐ ԱՂԱ

Եղանակիս անհագին յաջողութիւնը այս հինգշաբթի գիշեր, ժամը 9ին 17րդ անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի Բերա Օտէոնի թատրոնը։

Ամենախորին ցաւով կը ծանուցանենք տարաժամ մահը Աւետաբերի խմբագրապետ.

ՎԵՐ. Հ. Մ. ԱԼԷՆԻ

Որ իր ակար կազմով չկրցաւ տոկալ ինֆլուէնցայի և յետոյ թոքատապի ծանր հարուածներուն, և հակառակ բժշկական ամէն ճարտար խնամոց և դարմաններու՝ ի Տէր ննջեց չորեքշաբթի առաւօտ յունվ. 12/25)ին։

Յուղարկաւորութեան պաշտօնը, որ մասամբ Անգլիերէն, մասամբ ալ Հայերէն լեզուով պիտի ըլլայ, տեղի պիտի ունենայ ուրբաթ, ժամը 2ին (Ը. Ե.) Այնալը Չէշմէի (Բերա) Սբ. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ։ Մարմինը պիտի թաղուի Ֆէրիքէօյի գերեզմանատունը։

Կը խնդրուի ներկայս իբրեւ մահազդ ընկալել։

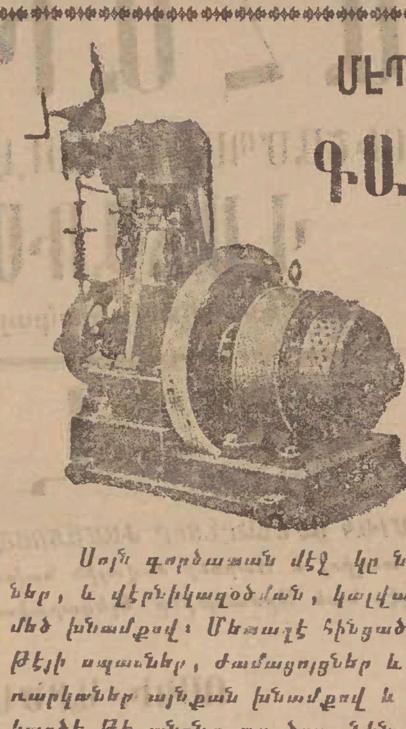

ՄԷՊՏԱԻ ՍԷՆԱԻ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

ԳԱՍԱՊՃԵԱՆ ՀԱՄՏԻ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ

Օգներլար-Պաշի, թիւ 25

Սոյն գործարան մէջ կը նորոգուին նիքելէ, ոսկիէ, արծաթէ առարկաներ, և վէրնիկաժօման, կալվանօբլաստիի յատուկ գործեր կը պատրաստուին մեծ խնամքով։ Մետաղէ հինցած ամէն կարգի առարկաներ, ինչպէս եղանի և թէյի սպասներ, ժամացոյցներ և արհեստաւորներու վերաբերեալ կարգ մը առարկաներ այնքան խնամքով և ճարտարութեամբ կը նորոգուին որ տեսնողը կը կարծէ թէ անոնք գործարանէն դեռ նոր դուրս ելած են։ Թէ՛ ոսկերիչներուն և թէ ուրիշ արհեստաւորներու և թէ նոյնպէս ընտանիքներուն կը յանձնարարենք անգամ մը այցելել այն համբաւաւոր գործատունը, անձամբ համոզուելու համար։ 8

ԵՒՐՈՊԱ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Գառաքէօյի կամուրջին փողոցը գտնուող թիւ 14

ՓԸԹԻ ԼԻՕՆ

Վաճառատան տէրը՝ Պ. Հ. ԷՔՍԷՐՃԻՕՂԼՈՒ

որ կենցաղագէտ անձ մըն է, Եւրոպայէն վերադառնալով հետը բերած է պերճանքի բազմաթիւ մասնաւոր առարկաներ։

Իւր անձամբ գործածուելներէն ընտրած է զանոնք շատ աժան գիներով, այնպէս զի իր յաճախորդներուն ալ ուրիշներէ աժան վաճառէ։ Այցելութիւն մը բաւ՛է բոլորովին համոզուելու համար։ Հոն կը գտնուին զուտ արծաթեղէններ, արձաններ, Մարօքէն կաշեղէններ եւ ուրիշ բազմաթիւ գեղեցիկ նուէրներ։

ԱՆՎԻՃԵԼԻՕՐԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ

ՆԷՍԹԼԷ

շօքօլան է որ Զուիցերիոյ մէջ, Ալպեաններու ամենազուտ կաթով պատրաստուած է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ

ամենէն սննդարարն է եւ իր համը ամեն տեղ գնահատուած է։

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 29ՐԴ ՆԻՍՏ

ՔՕԼԵՌԱՅԻՆ ԴԷՄ

ՀՈՒԳՈՒԳԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՕՐԷՆՔԻՆ Բ. ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԸ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ ժամը 10.50ին, նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Ներկայ էր դատական նախարարը։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ, կարդացուեցաւ Սատաքէթէն ղրկուած մէկ քանի թէզքէրէներ։

Կարդացուեցաւ թէզքէրէ մը որով կը խնդրուէր Զինուորական ճանապարհածախսի օրէնքը շուտով քննել։

Եպարքոսական թէզքէրէով մը կ'առաջարկուէր Գանտիլլիի աղջկանց վարժարանին համար իբրեւ շէնք ծառայող Աթիլէ Սուլթանուհիին ապարանքին փերագի գործածութեան միջոցին տուրք չգանձել։ Ղրկուեցաւ պիւտճէի յանձնաժողովին։

Կարդացուեցաւ Թեհրանէն Սէյտար Մուլի (պարսիկ երեւելի մը) մէկ հեռագիրը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէր օսմ. կառավարութեան, որուն Թեհրանի դեսպանատունը ապաստանած էր վերջին խռովութեանց միջոցին։

Ծերակոյտը Երեսփ. Ժողովին վերադարձուցած էր Վան և Էրզրում բժիշկ ղրկելու համար պատրաստուած օրէնքը և այդ առթիւ ուղղուած վարկի խնդիրը։ Ծերակոյտը կ'ըսէր թէ միայն այդ երկու նահանգներուն պէտք չէ յատկացնել բժիշկները, այլ պէտք է արտօնել կառավարութիւնը որ այդ դրամէն պէտք եղած ատեն գործածէ նաեւ միւս նահանգներու առողջապահական գործին։ Ժողովը իր համաձայնութիւնը յայտնեց։ Այս առթիւ Գոնիայի երեսփոխան Մէհմէտ Էմին պէյ առաջարկեց որ ժողովը այս վարկը ընդունի, պայմանաւ որ կառավարութիւնը հիւանդութիւններու ատեն՝ նահանգները բժիշկ ղրկելու համար։ Իսկ Մուշի երեսփոխան Գեղամ էֆ. ըսաւ թէ՝ Մուշի մէջ բնա՛ւ բժիշկ չկայ և թէ՝ ահագին թիւով զինուորներ կը մեռնին։

Ներքին գործոց յանձնաժողովը 500 հազար ղրշ.ի յաւելուածական վարկ մը ուզած էր ճանապարհածախսի համար։ Պիւտճէի յանձնաժողովը քննած և զեղչած էր 100 հազար ղրշ.ը։ Օրակարգ անցուեցաւ։

Ժողովը յետոյ Հուգուգի դատավարութեանց օրէնքին երկրորդ ընթերցումին ձեռնարկեց։

Շատ աննշան փոփոխութեամբ ընդունուեցաւ առաջին յօդուածը։

Երկրորդ յօդուածը, որ կ'ըսէր թէ՝ «Սնանկութեան դատերը դուրս մնալու պայմանաւ վերաքննելի հուգուգի և առեւտրական բոլոր դատերու մասին, որպէսզի նախագահ ատեաններու մէջ դատավարութիւն տեղի ունենայ, պէտք է որ հակառակորդ կողմերուն միջեւ նախապէս գրաւոր զեկոյցներ կատարուին» բաւական վիճաբանութեան դուռ բացաւ, ինչպէս եղած էր առաջին ընթերցման միջոցին։

Զէյնել Ապէտին, Լութֆի Ֆիքրի և Վասֆի պէյերը առարկեցին թէ՝ Թուրքիոյ բնակչութեան մեծագոյն մասը արդէն գրել կարդալ չի գիտեր և հետեւաբար եթէ օրէնքին մէջ այս տրամադրութիւնը մնայ, մեծ դժուարութիւններու պիտի բաղխի։

Դատական նախարար Նեճմէտտին պէյ, պատասխանելով առարկողներուն, ըսաւ թէ՝ միայն 5000 ղրշ. է վեր (վերաքննելի) դատերու համար զեկուցագիր տալը ստիպողական կը դարձնենք. որով դատերուն երեք քառորդին համար զեկուցագրի պէտք չմնար։ Ասկէ զատ ըստ 7րդ յօդուածի երբ դատը ստիպողական է և կամ պարզ է, այն ատեն զեկուցագրի պէտք չի տեսնուիր։ Արդէն ըստ 9րդ յօդուածի եթէ մէկը այս զեկոյցին պատասխան չի տայ դարձեալ դատը կը տեսնուի։

Կէս օրուան դադարէն վերջ, կարդացուեցաւ Ներքին գործերու յանձնաժողովին մէկ տեղեկագիրը՝ կառավարութեան կողմէ, քոլերային դէմ միջոցներ ձեռք առնելու համար, ուզուած 4,073,100 ղրշ.ի յաւելուածական վարկի մասին։ Յանձնաժողովը կ'առաջարկէր որ փոխանակ վերոյիշեալ գումարին՝ ընդունիլ 3,130,000 ղրշ. միայն զեղչելով մօտաւորապէս մէկ միլիոն ղրշ.ը իսկ ասկէ զատ 3,130,000 ղրշ.ին՝ 1,130,0000 վերադարձնել քաղաքապետութեան. ուրկէ փոխառութիւն ըրած էր կառավարութիւնը՝ քոլերայի համաճարակի միջոցին։

Էսաթ փաշա (առողջ. վարչութեան ներկայացուցիչը) խնդրեց որ ժողովը ընդունի յանձնաժողովին այս առաջարկը, որպէսզի կառավարութիւնը անմիջապէս միջոցներ ձեռք առնէ։ Որովհետեւ, ըսաւ, ցաւով լսեցինք որ Հիճազէն եկող ուխտաւորներու մէջ դարձեալ քոլերայի մէկ դէպք պատահեր է, ինչպէս նաեւ Շամի մէջ. իսկ Իզմիրի և Պալըքէսրի մէջ դեռ կը շարունակուի քոլերան։ Ասկէ զատ, ըսաւ, Ռուսիոյ մէջ դեռ քոլերա կայ և Օտեսայի մէջ ալ ժանտախտ և այս ամենուն դէմ պէտք է միջոցներ ձեռք առնել, որպէսզի քոլերան դառնալ չի տարածուի Թուրքիոյ մէջ։ Ժողովը ընդունեց նոյնութեամբ։

Յետոյ շարունակուեցաւ Հուգուգի դատավարութեանց օրէնքին վիճաբանութիւնը։

Դառնալ Բ. յօդուածին առթիւ, դատական յանձնաժողովին անդամ Մ. Արիֆ պէյ խօսելով թուեց անոր առաւելութիւնները և առաջարկեց ընդունիլ։

Սապրի էֆ. ըսաւ որ դատարանի քարտուղարներու տգիտութեան երեսէն իրաւունքը պիտի կորսուի։

Դատական նախարարը առաջարկեց այս անտեղութեան առաջքը առնելու համար օրէնքին մէջ տրամադրութիւն մը աւելցնել և դատարանի քարտուղարները դատախազներու նախնական բացատրութիւնները գրի առնուին դատարանի անդամի մը հսկողութեան տակ։ Այս առաջարկը ընդունուեցաւ։

Յետոյ նախագահը քուէի դրաւ Բ. յօդուածը և ձեռնամբարձ քուէարկութեամբ ընդունուեցաւ։

Սակայն Լութֆի Ֆիքրի պէյ, խօսք առնելով, ըսաւ թէ՝ ինք և ընկերները (15 հոգի) թագրիր մը տուած են, որով կ'առաջարկեն Զէյնէլապէտին էֆ.ի թագրիրը (պարտաւորիչ չընել զեկուցագիրը) անուանական քուէարկութեան դնել և հետեւաբար Սահմանադրութեան բացորոշ մէկ տրամադրութեան համաձայն, անհրաժեշտ է որ նախագահը անուանական քուէարկութիւն կատարել տայ՝ նկատի առնելով 15 երեսփոխաններու այդ մասին նախագահութեան տուած թագրիրը։

Խալիլ պէյ (Մէնթէշէ) պատասխանեց թէ՝ մէկ խնդրի մասին երկու տարբեր որոշումներ կարելի չէ տալ և քանի որ անգամ մը այդ յօդուածը քուէարկուեր է, այլեւս կարելի չէ անուանական քուէարկութիւն կատարել։

Իսմայիլ պէյ (Կիւմիւլճինէ) համոզիչ չի գտաւ այս փաստը և ինք ալ պահանջեց որ անպատճառ անուանական քուէարկութիւն կատարուի։

Նախագահը ըսաւ թէ՝ իրաւունք չունին, քանի որ իրեն մէկ թագրիր մը տրուած է Բ. յօդուածին համար և ասիկա ալ մերժուած է. իսկ Բ. յօդուածին անուանական քուէարկութեամբ կատարելը ուզող թագրիր չկայ։ Լ. Ֆիքրի և ընկերներուն թագրիրը քուէարկութիւն կը պահանջէր ոչ թէ յօդուածի մը առթիւ, այլ Զէյնէլ Ապէտինի առաջարկը մերժուած ըլլալուն համար։ Ես, ըսաւ նախագահը արդէն յօդուածը քուէարկեցի և նոր քուէարկութիւն մը չեմ կրնար կատարել (Ծափեր)։

Ժողովը յետոյ շարունակեց միւս յօդուածներուն վիճաբանութիւնը և յաջորդաբար ու գրեթէ նոյնութեամբ ընդունուեցան Գ. յօդուածէն մինչեւ ԻՋ.րդ յօդուածները։

Գրիթօր

Տօքթ. ՄԱԽՕԽԵԱՆ

Dr. Mahokian

ԲԵՐԱ, ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻ

Տօքթ. Մախօխեան վերջնականապէս վերադառնալով Կ. Պոլիս, հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 1էն 4 (Ը. Ե.) Բերա, Թէփէ-Պաշի, թիւ 15 բնակարանը։

6—20

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Իրազեկ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Անգլիա ուժ կուտայ արաբական ապստամբութեան։ Վերջին ընդհարման մէջ զինուորները ծանր կորուստներ կրած են և ըմբոստներն ալ տիրած են քանի մը կարեւոր կէտերու։ Սակայն վերապահութեամբ կը հաղորդենք այս լուրերը։

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԴԻՐՔԸ

Եէմէնի ապստամբութեան և ռուսագերման համաձայնութեան հետեւանքով, Նախարարութիւնը մտադիր է յառաջիկա շաբթու հրաժարելու, որպէս զի Խորհրդարանին կողմէ անվստահութեան քուէ չըստանայ։ Կ'ըսուի թէ նախորդ եպարքոս Հիւսէին Հիլմի փաշա պիտի կազմէ նոր դահլիճը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ

Հռոմի կէս-պաշտօնական լրագիրները կ'ըսեն թէ պատերազմը անխուսափելի պիտի դառնայ Պալքաններու մէջ, եթէ երբեք տէրութիւնները այժմէն չմիջամտեն։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆ

Յունաստան երեկ-ընէ սկսեալ վերցուցած է Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ տրուած քարանթինան։

ՆՈՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆ ԱԼՊԱՆԻԱՅ ՄԷՋ

Երէկ զրոյց կը շրջէր թէ խռովութիւններ ծագած են Պէրաթի մէջ։ Պաշտօնական տեղեկութիւն մը չկայ այդ մասին։

Ա Զ Դ

Անատօլի Օսմանեան Երկաթուղի

Անատօլի Օսմանեան Երկաթուղւոյ Տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ Ներկայ Ազդին թուականէն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն, Հայտար-Փաշայէն Զայ 15000 քիլօկրամէ վակոնով կամ իբր այդ տարողութեան յատուկ վճարումով կատարուած «հանքածուխի» առաքումները առժամապէս պիտի սակագրուին 1500 (հազար հինգ հարիւր) ղրշ. ոսկեդրամի գինով։

Այս առաքումները պիտի ենթարկուին նաեւ թիւ 134 Առժամեայ Բացառիկ Սակացոյցին պայմաններուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Հայտար-Փաշա, 6 յուն.

ԳՈՐԳԵՐ
ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՍԻԱԹ
(ՔԻՆ ՀԱՍԷՐԸ)

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ, ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ՍԱՉԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

Բերա, Շիսակ ճամբայ, Բասաժ Անաթոլի,— Կալաթա, Եէնի ճամի, 14, Թիւնէլի կից,—Պոլիս, Ֆինճանճըլար, 33, 35, 37

32—36

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱՃՇԴԻՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական Նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճափոնի ծովային նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Ֆրանսայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի ելեկտրական Թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ:

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906):
2 Արտակարգ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուրին (1899):
5 Ոսկիի մրցանակներ, 50է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նէօշադէլի եւ Քիուի դիտարաններէն:
16 Շքադրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերս Ամսթերտամ, Չիքակօ, ևն., ևն.:

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՔՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մահճազանըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար:

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ: 50—18

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիսակ ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդըման:

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆօնօսքոբիի, պրօնքոսքոբիի, էօզօֆակօսքոբիի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները:

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը շտկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ:

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և աղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքով:

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Գալէֆ դարու, Համիտեյէ սիպիլի դէմ, Արիֆ Իսթիշեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիսակ ճամբայ, Թաքսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 աբարդըմանը:

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է: 12—55

ԳՐԱՏՈՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԸԼԸՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զահմաճըլար, թիւ 25

Գըլըճեան գրատունը հետեւեալ հատընտիր գիրքերը կը յանձնարարէ կարդալ ամէն Հայ ընթերցողներու.—

Տարեցոյց Թէոդիկ		գին	12	Ղրուշ
» Գուսան	Ս. Մեսրոպ	»	6	»
» Կավռոշ	Ե. Թօլայեան	»	5	»
» Շանթ	Մ. Պարսամեան	»	5	»
Հերդեր	Ս. Սապահգիւլեան	»	2.50	»
Երիտասարդ Թիւրքիա	» »	»	2.50	»
Սոցիալիզմ և Հայրենիք	» »	»	2	»
Կապիտալիստ դասակարգը	»	»	1.50	»
Կապիտալ և աշխատանք	» »	»	5	»
Գործաւոր դասակարգը	» »	»	1.50	»
Եւրոպացիներու կարծիքը հայկ. դատի մասին Պէրլինի Դաշնագրութենէն յետոյ	Ս. Սապահգիւլ	»	5	»
Հերոսուհիներ	Հ. Արամեանց	»	3	»
Ազատութիւն	»	»	1.50	»
Բանակային մահը	»	»	3	»
Փախստականը	»	»	2	»
Անմահն Ժիրայր Թաարեզ.	»	»	3	»
Տաճկահայ Քրդերու կենսագրութիւնը	»	»	10	»
Արամը (քրդական կեանքէ	»	»	3.50	»
Գիւղական ուսուցչի ձայնը	»	»	2	»
Ինչ է Հայրենիքը	»	»	2	»
Ազգային Սահմանադրութիւն		»	1.50	»
Ազատ Երգարան Գ. տպագրութիւն		»	5	»
Ազատարար Բանակի մուտքը պատկերզ.		»	15.50	»
Արեւելքի բոցեր	Սդ. Գօլանճեան	»	5	»
Բանտէ Բանտ	Ս. Բիւրատ	»	30	»
Ելլօրդէ Սասուն	»	»	30	»
Բարեկամ Ամենեցուն, գիրք բժշկական		»	10	»
Քերական Ֆրանսերէն	Մ. Յովհաննէսեան	»	1.50	»
Առողջ Տնտեսութիւն (ընդ. մամլով)	»	»	6	»
Դատաստան	Ասօ	»	2	»
Վանք	»	»	2	»
Դիւցազնուհին	»	»	3	»
Հուռէ Սասունցի Հերոսուհին	»	»	1.50	»
Ընկերվարութիւն	Մ. Եպս. Սերոբեան	»	4	»
Քրիստոնէական բարոյականը	»	»	5	»
» վարդապետութիւնը	»	»	5	»
Հովիւին խրատները	»	»	10	»
Կարմիր Գազանի որջը	Գ. Եզիկեան	»	5	»
Արեան Ճանապարհով	»	»	1.25	»
Ամիս մը ի Կիլիկիա	Տիկին Թէոդիկ	»	7.50	»
Պզտիկ տուներ	Մ. Պէշոսեան	»	5	»
Ինչո՞ւ Հայը հայդուկ եղաւ	Կադմոս	»	3	»
Գարիպալտիի կենսագրութիւնը պատկ.		»	7.50	»
Կախաղաններու պատմ.	Թոլսթոյի	»	1.50	»
Եղիայի սիրային նամակները	Հ. Նազարեան	»	5	»
Գրիգոր Օտեանի կենսագրութիւնը		»	15	»
Քաղաքական տնտեսագիտութիւնը	Մ. Քէշիշեան	»	10	»
Զգետականութիւն	Ս. Գալսօնեան	»	3	»
Զէյթունցի հրացանակիր քահանան		»	4	»
» վարդապետը		»	2	»
Ֆերէրի կենսագրութիւնը		»	3	»
Գուսանի տաւիղը	Աշուղ Փեսէնցի	»	5	»
Ապագայապաշտութիւն պատկ.		»	2	»
Նոր Տաղեր	Միսաք Մեծարենց	»	5	»
Կանացի վատասերում պատկ.		»	10	»
Կիլիկեան Արհաւիրք	Ս. Պարթեւեան	»	7.50	»
Գիտաւորներ		»	5	»
Մանմէա	Ե. Մրմրեան	»	5	»
Պատմ. հայ. գրականութեան	»	»	7	»
Սուրերը հին դէմքերու	»	»	5	»
Ծիծաղներ	Ամիրենց	»	2	»
Աղբար Թովմասի տնակը		»	25	»
Օպերլիներ	Ա. Կէննեան	»	5	»
Քորնէյլ Վասիլեւ	»	»	1.50	»
Կարնամակ	Տօքթ. Թիրեաքեան	»	25	»
Արպատ	»	»	5	»
Շահէնն ի Սիպիր	Ս. Տ. Սարգիսեան	»	50	»
Սիլուան		»	5	»
Կորսան հրամանատար		»	5	»
Նարեկ և իւր թարգմ.	Հօրոյ	»	2	»
Խիւլասըթ իւլ սարֆ	Հերեդիկ Հօճա	»	5	»
Քեր. Արաբերէն	»	»	10	»
Վարդան Մամիկոնեան	Ե. Մանավեան	»	5	»
Պատմ. Հայ Եկեղեցւոյ	Մ. Սուրեան	»	5	»
Տիգրան և Զարուհի	Յակոբ Բագրատունի	»	5	»
Սիրվարդին սէրը	»	»	5	»
Հայրենի ձայներ	Տիգրան Չէօկիւրեան	»	4	»
Երգեցողութիւն ընդ.	Յ. Գըլըճեան	»	1.50	»
Գանձարան Տարր.	Ա. Անտոնեան	»	5	»
Գանձարան միջին	»	»	8	»
Գանձարան բարձրագոյն	» (ընդ մամլով)	»	»	»
Ճշմարտութիւն, միակ գիրքը բարոյագիտութեան		»	3	»
Ալքօլին նախճիրները	Մ. Վարժապետեան	»	2	»
Հայկական նոր եկեղեցի	»	»	2	»
Մաղկեփունջ մայրենի լեզու	Մ. Սեպուհ Ա.	»	1	»
» » »	» Բ.	»	2.50	»
Կաւէ արձաններ	Ա. Անտոնեանի (50 ծաղրանկար)	»	7.50	»

Ծանօթ.— 1. Յ. Գըլըճեան Գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին դասական, գրական, գիտական, լեզուաբանական, պատմական ու կրօնական գիրքերու ճոխ մթերք մը. գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնները կը կատարուին՝ գիրքին տեսակին համեմատ իր սովորական զեղչը տալով: 2. Թղթատարի ծախքը միշտ գնողին կը վերաբերի: 3. Մէկ ամիսէն հրապարակ կ'ելլէ Ժիրայրի պատկերազարդ կենսագրութիւնը՝ ինքնագիր օրագրութեամբ, մաքուր և խնամուած տպագրութեամբ:

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ„

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1898ԻՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ Ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և [illegible]ըչութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնուն տրամադրելի, ամիսը 5 Ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար՝

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱԼԱԹԱ
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ՔԱՐԱՓ

Տնօրէն
Թ. ԹԸՊՕՍԼ

72—23

ՁԳՈՒՇԱՑԷՔ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

ԽՍԿԱԿԱՆՆ Է

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈԳՈԼԱՆ

ՈՐՈՒՆ ԱՆՈՒՆՈՎ ԿԵՂԾ Է ՄԻ ԱՌՆԷՔ

Օրական սպառումն է *60,000* քիլօ

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԻՐԷՕՍԻ Ե ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Սեղանի գինին ձրի

Օսմանիէ շոգենաւը, նաւապետ Գաթթէօչի, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի յուն. 22ին, յունուար 24ին, Գշ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Պիրէօս:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ռամսէս շոգենաւ, նաւապետ Ուիլկէմս, 1911 յուն. 19/2 փետր. հինգշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, յուն. 21/1 փետր. շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Ռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարապուլուս, Պէյրութ, Հէյֆէ, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան:

ՏՕՔԹՕՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Քլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և ԳԻՆԶՎԷՆԻ հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ: Շիլերը (շաշի) կը շտկէ առանց գործողութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատուկ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, [illegible] ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ քաթառաքթի (բերոէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեսողութենէ զուրկ և տձեւ աչքերուն տեղ բնականին յար և նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ: Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու, Համիտիէ Սեպիլին դիմաց Իւթիւճեան դեղարանը, կէսօրէն վերջ Բերա, Շիսակ ճամբայ, հելլենական հիւպատոսարանին դիմաց 91 թիւ դարմանատունը: Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ Երեքշաբթի օրերը ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ:

50—22

ՈՒԻՆՔԱՐՆԻՍ

WINCARNIS
Wincarnis

Կազդուրիչ խմեալ գինին, որ աշխարհիս մէջ լաւագոյն բժշկելիքն ընդդէմ
ԱՐԵԱՆ ԱՆՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ
Սակաւարիւնութեան
ԸՆԴՀ. ՏԿԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԴԻՇ ՍՆՆԴԱՌՈՒԹԵԱՆ

Բոլոր ականաւոր բժիշկներու գնահատման արժանացած է Բոլոր դեղարաններուն և դեղավաճառներուն քով կը գտնուի: Կեդրոնատեղի, Սիրքէճի, Խօրասանճեան խան, թիւ 1, 5: 36—52

BANQUE D'ATHENES

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի
Կեդրոնատեղի՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զակազիկ, Լիմասօլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Քավալա, Իզմիր, Քասանթի, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Եանինա, Պիրէօս, Բաթրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Թրիփօլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Րէթիմնօ (Կրետէ):

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕՊԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատանց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխատուութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չեքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց:

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթուղթեր.— Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու Եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով: Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ աննշան վարձքի մը փոխարէն. Զեղչ և գանձում ամէն կարգի կտրօններու:

Աւանդ.— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով:

Խնայողութեան սնտուկ. — Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու:

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Նէմիչ-Իսկէլէսի) մէջ, նաև Նաւամատոյցին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխառուութեանց: Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով:

Ընդհ. տնօրէն
Ք. ՄԱՉԱՍ.

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 քուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 քուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բէչքեա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլանկէնֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ Բրօնից, Բրզեմիսլ, Ս. Բօլթէն, Թարնով, Թեբլից, Թէշէն, Վիլաչ և Նէօշթատ:

Վիներ Պանք-Ֆերայն պանքային ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժեթուղթեր առանց ձգելու փոխարէն: Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ: Չեքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ: Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր տոկերով: Սակարանական հրամաններ կը կատարէ: Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի: Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու [illegible], [illegible] և այլն:

Վիներ Պանք-Ֆերայն խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ [illegible] յիսուն ղրուշէն:

«Սէյֆ» դրամարկղներ, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարեկ.	108 Ղր.
» » » վեցամս.	60 »
Գաւառներու համար տարեկ.	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի հմր. տարեկան	35 Ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Նասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդներ անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու [illegible] եւ [illegible] Մատնաօթեանէ:

Արտօնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ